

Izdaja upravni odbor
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Jože Delalut, Franc Fale,
Alojz Janežič, Ivo Kohlen-
brand, Marjan Kolar, Fran-
čiška Korošec, Jože Sater

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Tel. 86 030, int. 304

Tisk: CP Mariborski tisk
Maribor

Direktor Gregor Klančnik

PLIMA GOSPODARSTVA

Kot pijanec med dvema plotovoma opleta naše gospodarstvo skozi reformo. Prihajamo iz ene skrajnosti v drugo, iz stagnacije proizvodnje v visoki konjunkturo, iz omejene potrošnje v potrato, iz pomanjkanja naročil v presitost. Jasno je, da je v takih okoliščinah vsaka prognoza analize tržišča in načrtovanja težavna in nerealna. Sigurno ne smemo reči, da je sedanje nevarno gibanje cen, zlasti na drobno, visoka nelikvidnost gospodarstva, zmanjševanje sredstev na žiro računih proizvodnih delovnih organizacij ob sočasnem kopičenju sredstev v proračunih načrtno predvideno gibanje. Kar je posebna nevarnost — krepí se zopet miselnost, da se bolj izplača prizadevati si za razne privilegije od ugodnih kreditov, povišanja cen, carin itd., kot v delovne organizacije vlagati energijo za izboljšanje tehnologije in podjetniške donosnosti. Vse te okoliščine, saj smo v enotnem jugoslovanskem gospodarskem prostoru, doživlja tudi naša delovna skupnost.

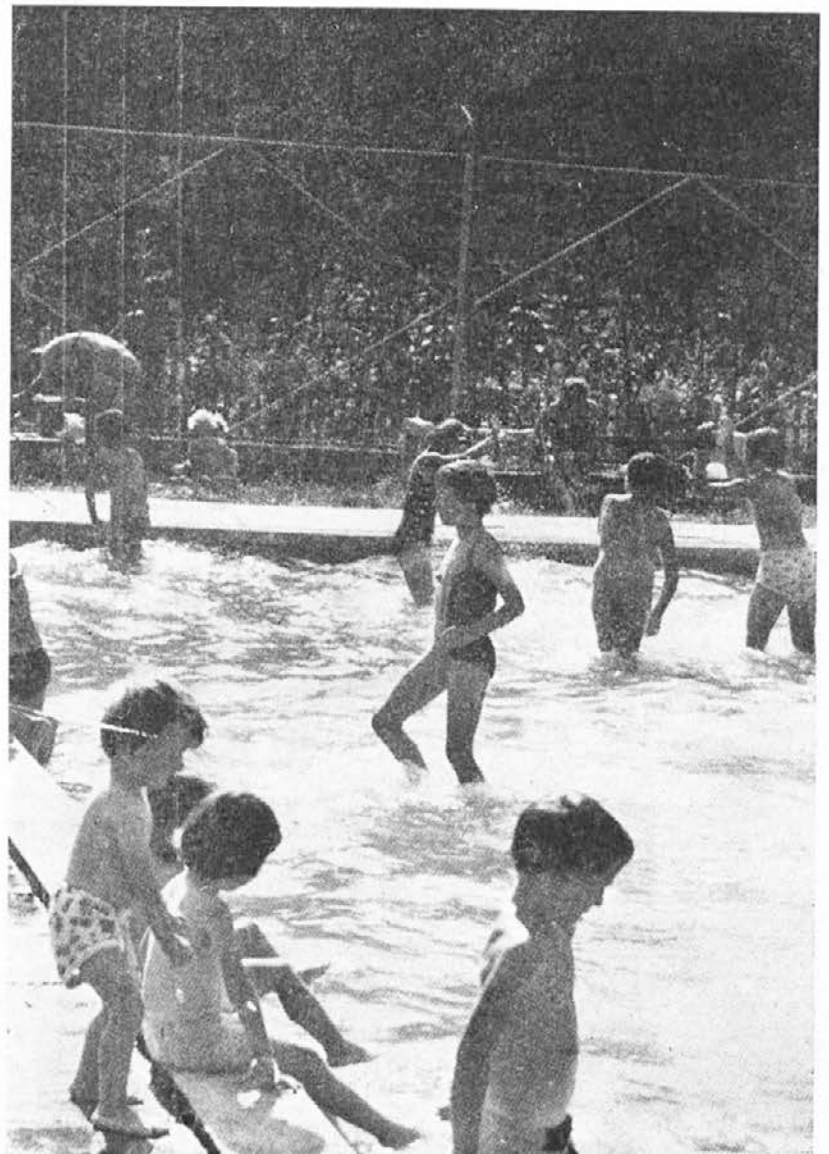
Medtem ko smo leta 1967 predvideli 300 milijonov din realizacije, smo ob zaključku leta ugotovili izvršitev le 221 milijonov din. To ni bila le stagnacija, temveč prava recesija predvsem na področju proizvodnje jekla. Letos je situacija obrnjena. Planirali smo 294 milijonov, prognoza pa kaže, da bomo dosegli preko 340 milijonov din. Že iz teh podatkov se vidi, da je načrtovanje poslovanja težavno. Zavedamo se, da brez predvidevanja in organizacije ni uspehov. Amerikanci so za celo desetletje vnaprej predvideli in podrobno načrtovali posamezne podvige v neznanu, da bi končno 21. julija 1969 prvi človek stopil na Luno. V primerjavi nihanja našega gospodarstva s plimo in oseko pa kaže, kot da bi astronauti ta zemeljski satelit privezali k raketi in ga

približali Zemlji. Nam, zaposlenim v industriji, prija sedanja plima našega gospodarstva, bojimo pa se, da za njo ne bo prišla oseka z enakimi posledicami, kot smo jih občutili v letih 1962 in 1968. Kakor slabi poslovni rezultati v recesiji niso le krivda delovne skupnosti, tako tudi visokih dosežkov v konjunkturi ni možno izključno pripisati delovni skupnosti. Presodno moramo zato ocenjevati poslovni uspeh letošnjega leta.

Za nami je prvo polletje in delavski svet je 18. julija že obravnaval poslovni

rezultat tega polletnega obdobja. Veseli smo lahko proizvodnih in podjetniških dosežkov, ki nam morajo krepiti ponos, dajati smer in oblikovati polet za drugo polletje letošnjega leta. Visoka prekoračitev predvidene realizacije je delno odraz spremenjenih pogojev, ki jih pri načrtovanju nismo mogli predvideti, delno pa je tudi odraz previdnosti pri načrtovanju.

Skupne proizvodnje smo v prvem polletju dosegli 142.266 ton, kar je proti gospodarskemu načrtu 5,6 %, v primerjavi z dosežkom prvega polletja lanskega leta pa celih 24,5 % več. V tem času smo izdelali in prodali za 168,8 milijona din naših izdelkov, kar je v primerjavi z gospodarskim načrtom 15,9 %, v primerjavi z istim obdobjem lani pa 40,6 % več. Tu-

Mlado veselje

IZ VSEBINE

Tehnične izboljšave — 15. septembra — referendum — Kaj je naš ponos — Z sedanja delavskega sveta — Uresničena je naša dolgoletna želja — Posojilo — generalka za referendum? — Sklepi upravnega odbora — Počitniški Portorož — Kulturna kronika — Za vroče dni — Sportne vesti

di če ingote, ki niso normalni predmet naše prodaje, odštejemo, je realizacija prvega polletja še vedno za 36,7 % večja od lanskoletne. Že v primerjavi z rastjo skupne proizvodnje se vidi, da višji dosežki pri prodaji niso le rezultat boljšega dela. V celoti je rast realizacije sledila:

- povečani proizvodnji,
- spremenjeni strukturi proizvodnje,
- relativnemu znižanju izvoza,
- povišanju prodajnih cen.

Pri ocenjevanju našega poslovnega rezultata predvsem zadnjega razloga ne smemo zanemariti. Zavedati se moramo, da cene niso bile povišane samo pri tistih izdelkih, za katere nam je zvezni zavod za cene izdal odobritev — za pnevmatsko orodje 24 % in za vzmeti in vzmetne liste 16 % — temveč smo v primerjavi z obdobjem krize dvignili cene tudi pri raznih drugih izdelkih, kjer se svobodno oblikujejo. To se nam najbolj kaže v blagovni proizvodnji.

V prvem polletju smo v naši železarni brez upoštevanja ingotov izdelali 36.600 t blaga za tržišče, načrt pa je predvideval 37.600 t, kar pomeni, da smo tega dosegli le s 97,3 %. Četudi upoštevamo v lanskem letu izdelano in letos odpredano blago, kar skupaj z letošnjo proizvodnjo vred zajema 37.483 ton, smo tudi pri odpremi še vedno za 0,3 % pod gospodarskim načrtom. Da ne bi precenili naših uspehov, ne smemo rezultatov poslovanja gledati le skozi podatke realizacije, temveč predvsem skozi analizo dosežene blagovne proizvodnje. Res je, da sama tonaža, če ne upoštevamo strukture, ne pove vsega. Visoki zaostanki pri rednih dobavah (saj so ti ob vstopu v drugo polletje znašali skoraj 5000 ton) nas zadosti plastično opozarjajo, da je zaostajanje za načrtom predvidene blagovne proizvodnje objektivna slika naših proizvodnih dosežkov in slabost, ki se bo lahko zelo neprijetno odrazila v poznejših obdobjih. To je razlog, da moramo izvrševanju načrta blagovne proizvodnje posvetiti največjo pozornost. Res je, da smo v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta, ko smo proizvedli 33.375 ton blaga za tržišče, letos dosežek dvignili za 9,7 %. Upoštevati pa moramo okoliščine naročil, ki so lansko leto zadrževale, letos pa pospeševale proizvodnjo. Mesec in pol po sklenitvi lahko že rečemo, da je tudi prvo polletje za nas zgodovina. Pozornost mora sedaj biti usmerjena v sedanost — izvrševanju proizvodnje in poslovanju drugega polletja. Rezultati prvega polletja pa so vendar opozorilo in vodilo, čemu moramo do sklenitve celega leta 1969 posvetiti posebno pozornost. Dosežki blagovne proizvodnje nam najobjektivneje kažejo pot poslovanja v drugem polletju, zato se bom največ zadržal na teh podatkih.

Livarna je v prvem polletju neposredno tržišču dala 3526 ton ulitkov, kar je proti gospodarskemu načrtu le 94 %; valjarna 19.268 ton, proti gospodarskemu načrtu je to 92,9 %; kovačnica 5031 ton, kar je 15,7 % več od gospodarskega načrta; mehanska obdelovalnica 3727 ton ali 94,4 % gospodarskega načrta; vzmetarna 3331 ton, kar je 0,9 % več, ter jeklovlek 1718 ton, kar je v primerjavi z gospodarskim načrtom 14,5 % več. Trije obrati:

livarna, valjarna in mehanska obdelovalnica torej niso v blagovni proizvodnji dosegli predpisa gospodarskega načrta. Če pa pogledamo odpremo gotovega blaga, ugotovimo, da sta le livarna in mehanska obdelovalnica pod gospodarskim načrtom.

Redno izvrševanje pogodbenih obveznosti je odvisno od količine in kvalitete blagovne proizvodnje, ta pa je odvisna poleg obsega tudi od gibanja izplena. Poznano je, da je neuspela proizvodnja slabost, ki največkrat botruje pri odstopanju od pogodbenih dolžnosti. Po podatkih smo v prvem polletju dosegli izplen v toplinici 90,7 %, kar je 1,7 % slabše od prvega polletja lanskega leta; v livarni je ta znašal 52,1 %, kar je izboljšanje za 1,2 %; v valjarni 82,5 % — izboljšava za 3,3 %; v kovačnici 67,4 %, izboljšava za celih 7,5 %; v mehanski obdelovalnici 54,3 %, kar je poslabšanje za 15,4 %; v vzmetarni 94,3 % ali poslabšanje za 2,9 %; jeklovlek ima izplen 85,7 %, kar je 0,9 % izboljšanja proti istemu obdobju lanskega leta.

Razumljivo je, da se gibanje izplena odraža v izmečku, ki se je dvignil največ tam, kjer je izplen najbolj padel. V mehanski obdelovalnici je npr. izmeček porastel od 0,84 na 0,98 % ali za celih 16,7 %. V tem je tudi eden od razlogov, da ta obrat znatno zaostaja za izvrševanjem pogodbenih obveznosti do naših kupcev.

Dosežek blagovne proizvodnje moramo gledati tudi takrat, ko ocenjujemo produktivnost dela. V prvem polletju lanskega leta je bilo v naši železarni povprečno zaposlenih 3177, letu pa 3338, kar je 161 zaposlenih ali 5,6 % več. Produktivnost, merjena na skupno proizvodnjo, nam da izboljšavo od 6,05 na 7,15 tone na zaposlenega mesečno, kar je 18,2 % več. Znatno slabši pa je podatek povečane produktivnosti, merjene po blagovni proizvodnji. To smo povečali le od 1,77 na 1,84 tone ali za 4 %. Ali se lahko ob spremembi iz stagnacije v visoko konjunkturo zadovoljimo le s 4 % povečanjem produktivnosti dela? Gotovo ne. Ob tem podatku se moramo zamisliti takrat, ko ocenjujemo našo sposobnost, organiziranost, delovno pripravljenost in zavest. Nič nam ne pomaga povečanje produktivnosti, če je ta izražena le v skupni proizvodnji. Velika razlika med produktivnostjo skupne in blagovne proizvodnje pa nam že sama po sebi odkriva, da se del našega dela ne finalizira, zadržuje v medfazni proizvodnji kot polizdelek in nedovršena proizvodnja ter s tem bremeni obratna sredstva in slabi finančni potencial delovne organizacije. Medtem ko smo po gospodarskem načrtu predvidevali znižanje nedovršene proizvodnje in polizdelkov na normirano višino 50,5 milijonov din, se je ta od začetka leta do 30. junija povišala od 61,5 na 77,5 milijona din ali za celih 16 milijonov din, kar pomeni porast za 26 %. Iz tega podatka hitro lahko zaključimo, da je v gibanju produktivnosti dela na blagovno proizvodnjo objektivno možno zasledovati delovni uspeh našega kolektiva.

Osebnih dohodki bi se praviloma morali prilagojevati produktivnosti dela. Če bi se tega striktno držali, bi ti v prvem polletju smeli biti le 4 % nad lanskoletno

višino. Ker nam je dohodek prvega polletja dovoljeval, naša delovna skupnost pa iz objektivnih razlogov relativno zaostaja za drugimi proizvodnimi organizacijami, je razumljivo, da so osebni dohodki v prvem polletju letos rastli hitreje od produktivnosti dela. To je ugodno vplivalo na krepitev delovne zavesti in s tem na izvrševanje proizvodnje in poslovanja. Visok skok v poprečnih osebnih dohodkih pa je že postal predmet pozornosti zunanjih faktorjev, zlasti pa v tistih sorodnih delovnih organizacijah, kjer nasprotno izkazujejo visoko rast blagovne proizvodnje in popolno stagnacijo osebnih dohodkov. V primerjavi s prvim polletjem lanskega leta so se v prvih šestih mesecih letos osebni dohodki brez upoštevanja konstantnega dopustnega dodatka na zaposlenega mesečno dvignili od 952 na 1132,40 din ali za 19 %. Verjetno smo ena od redkih delovnih organizacij, ki je s takim skokom dvignila poprečne osebne dohodke. Poznano je, da je gibanje osebnih dohodkov končno postalo predmet pozornosti naše družbe. Pri iskanju žarišč jugoslovanske inflacije se bomo v naslednjem obdobju resno zadrževali na sedanjem načinu oblikovanja osebnih dohodkov. Izvršni svet SRS je že izdelal predlog regresivne in progresivne obdavčitve, ki bo omejil požrečnost in neobjektivne premike, ki neugodno vplivajo na delovno zavest in zadovoljstvo v drugih delovnih organizacijah. Predlog za izdajo zakona o progresivnem davku na presežene osebne dohodke ugotavlja, da 80 % vseh delovnih organizacij z gospodarskim čutom deli svoj dohodek, le 20 % pa je takih, ki z izgovorom na svoje pravilnike dela ekscese in izven družbenih norm izplačuje nesorazmerno visoke osebne dohodke. Te naj bi zakon zadržal. Presodna delovna samouprava zato nikoli pri delitvi rezultatov dela ne sme pozabiti na podjetniško donosnost in ugotovitve sestavin, kako je dohodek nastal. Že smo bili priča, kako se maščuje popuščanje pod pritiskom za skokovito povišanje osebnih dohodkov v naslednjih obdobjih, ko iz raznih razlogov dohodek pade in take višine več ne dopušča. V naši delovni skupnosti ni razloga za pesimizem. Velike so rezerve tako v proizvodnih kapacitetah, v nedovršeni proizvodnji in izplenu kot v izkoriščanju delovnega časa, ki nam dovoljujejo, da bodo tudi v naslednjih obdobjih, četudi ne s kitajskimi skoki, pa vendar poprečni osebni dohodki rastli. Malo bolj podrobno se bom torej zadržal še na tistih sestavinah poročila polletnega obračuna poslovanja naše delovne organizacije, ki nam odkrivajo notranje rezerve, ki naj bi bile izvor novih osebnih dohodkov in višje akumulativnosti železarne Ravne.

Sanacijski načrt je naša obveznost, ki pomeni letošnji del krepitve podjetniškega potenciala. Če pogledamo na realizacijo, bi lahko bili zadovoljni. Brez upoštevanja ingotov smo v prvem polletju dosegli 164 milijonov din, kar je 7,2 % več, kot je predvidel sanacijski načrt. Že iz pregleda realizacije prvega in drugega četrtletja, ko je bila rast od 78,9 na 85,2 milijona din ali 8 %, se nam odkriva, da v realizaciji nismo izkoristili vseh možnosti. Če pa to primerjamo z izvrševanjem blagov-

ne proizvodnje, nam mora biti hitro jasno, da visoka realizacija nosi v sebi tudi naš prispevek k inflaciji, ki jo zelo sovražimo takrat, ko kupujemo, in zelo spoštujemo takrat, ko prodajamo. Sanacijski načrt predvideva za prvo polletje 38.800 t blaga proizvodnje. Če ne upoštevamo ingotov, smo to dosegli le s 94,3 %, kar pomeni, da smo v gotovem blagu zaostali za 2200 ton. Trije proizvodni obrati niso dosegli tonaže sanacijskega načrta. Livarna zaostaja za 6 %, valjarna za 11 % in mehanska obdelovalnica za 8 %. Več, kot je predvidel sanacijski načrt, pa so dali: kovačnica 11,8 %, vzmetarna 0,9 % ter jeklovlek 10,8 % blagovne proizvodnje. S takim dosežkom predvsem ne smejo biti zadovoljni tisti obrati, ki niso na višini sanacijskega načrta, uspraviti pa se ne bi smeli tudi obrati, ki so sanacijski načrt preskočili, na kar nas opozarjajo zaostanki. Na zaključku polletja so ti znašali v livarni 608 ton, v valjarni 2200 ton, v kovačnici 186 ton, v mehanski obdelovalnici 503 tone, v vzmetarni 756 ton in jeklovleku 735 ton. Če bi vsi obrati v blagovni proizvodnji presegli sanacijski načrt, bi zaostanki, ki so ob vstopu v letošnje leto znašali 1744 ton, porastli le sorazmerno z rastjo proizvodnje. Iz tega sledi, da je največja slabost pri izvrševanju sanacijskega načrta v premajhni količini blagovne proizvodnje. Veliki zaostanki pri naših domačih in inozemskih kupcih povzročajo vročo kri in nejevoljo, ki se nam odraža v slabem plačevanju, nevarnost pa je tudi, da jih bomo s takim odnosom precej izgubili. Izvrševanje sanacijskega načrta moramo zato predvsem gledati z aspekta, kako izvršujemo pogodbene obveznosti do svojih odjemalcev.

Naslednji pokazatelj naših odnosov je v reklamiranih dobavah. Kar 525,6 tone smo morali v prvem polletju priznati reklamacij našim kupcem, kar je proti istemu obdobju lanskega leta 16,8 % več. To sigurno ni dokaz zdravljenja naše proizvodnje oz. tehnološkega postopka. Ni dvoma, da so naši zaostanki in reklamacije vzročno vezani tudi s plačevanjem kupcev. Od začetka leta so se dolžniki dvignili od 63 na 102,5 milijona din ali za blizu 40 milijonov din. Brez dvoma je to stanje odraz splošne jugoslovanske nelikvidnosti, zavedati pa se moramo tudi našega deleža. Glavni del nedobavljenega blaga se nahaja v naših zalogah. Ob začetku leta smo imeli vseh zalog surovin in pomožnega materiala, polizdelkov in gotovih izdelkov v vrednosti 116,6 milijona din, ob koncu polletja pa so se te dvignile na 130,3 milijona din, ali skoraj za 14 milijonov din. Kar pa je pri tem posebno kritično — najbolj so porastle zaloge nedovršene proizvodnje, zaloge gotovega blaga pa celo padle od 22,8 na 13,9 milijona din.

Z rastjo zalog in dolžnikov rastejo tudi naše obveznosti do dobaviteljev. V teku prvega četrtletja nismo bili v stanju povečati virov denarnega dela obratnih sredstev. Kratkoročni krediti so nam celo padli od 44,3 na 40,7 milijona din, zato nastaja vse večja razlika med viri obratnih sredstev in njihovo vezavo. Posluževati se moramo tudi najdražjega izbora, to je zadrževanja plačila dobaviteljem, ki je normalno zvezano z 10 % zamudnimi

obrestmi. Naši upniki so v prvem polletju porastli od 22,2 na 40,4 milijona din ali za 18,8 milijona din. Ključ za reševanje tega problema je le v povečani proizvodnji in rednem izvrševanju pogodbenih obveznosti. Ne zadovoljimo se zato z ugodno realizacijo, ker ta sama po sebi še ne gradi naše bodočnosti, bodočnost se gradi predvsem z renomejem med odjemalci.

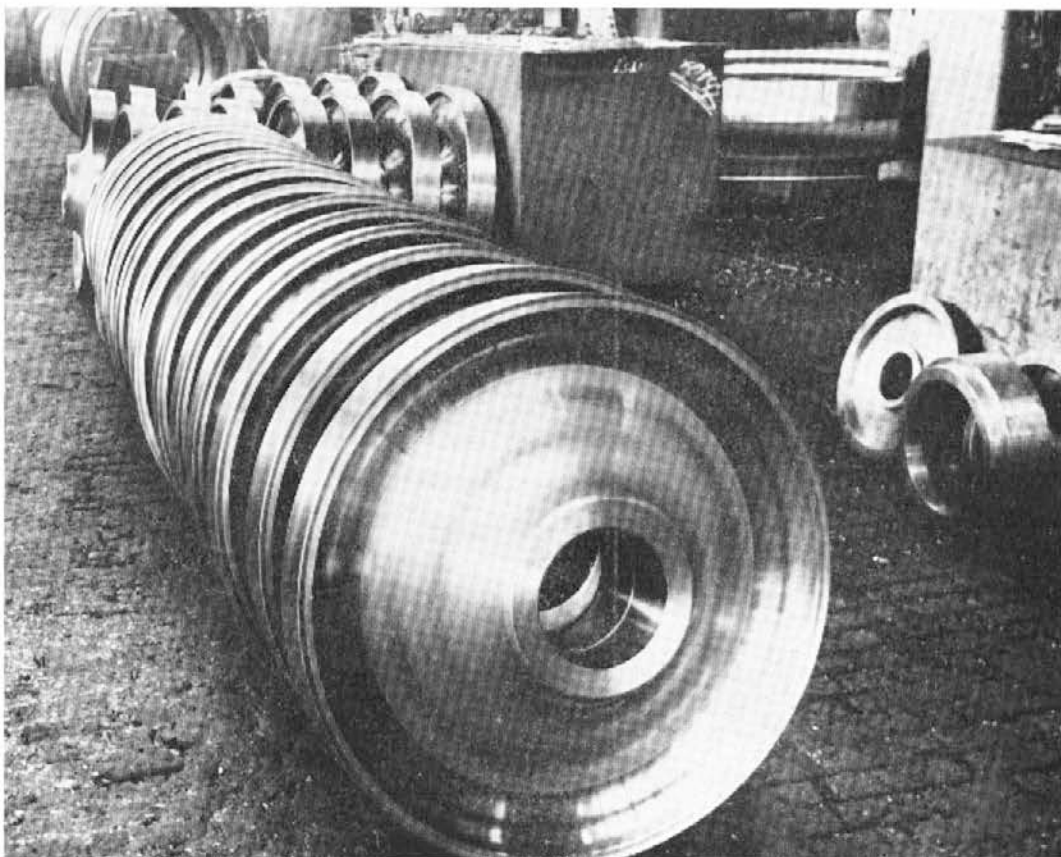
Že uvodoma je bilo rečeno, da je del rasti povečane realizacije pripisati relativno znižanemu izvozu in povišanim cenam. V prvem polletju smo izvozili za 1.411.955 dolarjev, kar je 16 % manj kot v istem obdobju lanskega leta. To in povišanje cen doma nam je poleg spremenjene strukture dalo proti prvemu polletju lanskega leta dvig poprečne cene naših izdelkov od 3,6 na 4,38 din na kilogram ali za celih 21,6 %.

Sistem georga, vpeljan v pripravah dela in prodajnem oddelku naše železarne, naj bi vpeljal večji red, boljše izkoriščanje delovnega časa in proizvodnih naprav, višjo proizvodnjo in rednejše oskrbovanje potrošnikov. Na delavskem svetu je bilo vprašano, zakaj kljub investicijskim naložbam v sistem georga še vedno zaostajamo pri izvrševanju pogodbenih obveznosti. S tem obstaja dvom, ali je denar, nalžhen v ta namen, donosen. Zavedati se moramo, da je vsak sistem boljši kot noben sistem. Sistem georga je sigurno preizkušena metoda za sistematično zasledovanje sprejemanja in izvrševanja naročil; so pa to vendar samo pomagala, ki jih uporabljajo živi ljudje. Tudi najbolj idealen računalnik ne bo dal zelenih podatkov, če ne dobi pravilno zastavljenega vprašanja, zato tudi sam mehanizem georga ne bo rešil problema povečevanja proizvodnje in rednega oskrbovanja kupcev, če ne bomo odstranili vzrokov, ki so predvsem v neuspeli proizvodnji in nepo-

polnem izkoriščanju delovnega časa in delovnih naprav. Sedaj sistem georga imamo, naša skrb pa bo morala biti usmerjena predvsem v to, kako ga uspešno izkoristiti. Rezultati bodo vidni predvsem takrat, ko bodo proizvodni obrati s pospešeno kvalitetno proizvodnjo izvrševali vsa opozorila sistema georga.

Kljub vsem slabostim, ki so nas spremljale v prvem polletju, smo s finančnim rezultatom lahko zadovoljni. Ob pokrivanju nastalih materialnih stroškov, amortizacije, pogodbenih in zakonskih obveznosti in vkalkuliranih osebnih dohodkov je od celotnega dohodka ostalo 15,8 milijona din presežka ali sredstev za sklade. Ta sredstva, namenjena za rezervni sklad, poslovni sklad in sklad skupne porabe, se med letom ne morejo deliti. Dokončna razdelitev dohodka na osebne dohodke in sklade je možna šele na podlagi sklepnega računa, ki bazira na inventurnem popisu. Uprava se zaveda, da po prvem polletju registrirani presežek dohodka ni dokončen in da je njegova višina ozko vezana z realno oceno zalog, predvsem nedovršene proizvodnje. Že hiter pregled, ki ga je izdelala posebna grupa, je pokazal, da imamo na zalogi vrsto produktov, od ingotov do končnih izdelkov, ki ne morejo služiti svojemu namenu in so zato precenjeni. Sedaj, ko nam to dohodek dovoljuje, bomo v tretjem četrtletju na podlagi točno izdelane inventure izdelali novo ocenitev in z realnimi cenami evidentirali naše zaloge. Primerna rast blagovne proizvodnje, ki je ozko vezana z zajemanjem notranjih rezerv, nam bo omogočila, da bomo tudi ob objektiviziranju vrednosti zalog v letošnjem letu dosegli zadovoljivo akumulativnost in iz rezultata dela poslovnega leta 1969, amortizacijskega sklada in presežka dohodka dosegli več kot 50 milijonov din.

In še kratek izvleček:

Kolesa, kolesa

Železarna Ravne je skupaj z drugimi podjetji jugoslovanske črne metalurgije v času izvajanja gospodarske reforme preživljala krizo. Potem ko je v prvem letu dosegla vzpon, je nastala v realizaciji in predvsem v presežku dohodka kritična oseka. Medtem ko je leta 1966 obseg proizvedenega in prodanega blaga znašal 273 milijonov din, je leta 1967 padel na 221 milijonov, leta 1968 pa je zopet nastopila plima, realizacija je rasla in v celem letu znašala 262,5 milijona din. Presežek dohodka je še bolj nihal, le da je ta proti realizaciji bil v časovnem premiku. Medtem ko je železarna 1966. leta za sklade zbrala 32 milijonov din, je leta 1967 presežek dohodka znašal le še 7 milijonov din, leta 1968 pa se je prvič po osvoboditvi v celotnem poslovanju pojavila poslovna izguba v višini 3,7 milijona din. Iz gibanja realizacije pa se vidi, da je železarna krizo prebolela že na prehodu iz 1967. v 1968. leto. Tako celotni dohodek kot dohodek sta leta 1968 bila v stalni rasti, zadnje četrletje pa je ob realizaciji 77 milijonov din bil že dosežen zadovoljiv presežek dohodka.

Na podlagi splošne oživitve jugoslovanske industrijske proizvodnje, ki je sledila korekturi gospodarskih instrumentov, se je vzpon realizacije in dohodka v železarni Ravne 1969. leta uspešno nadaljeval. Visoka konjunktura na domačem tržišču, predvsem na področju vseh vrst jekla, poviševanje eksportnih cen in splošna svetovna konjunktura so omogočili prekomerno zasedbo vseh proizvodnih obratov železarne. Realizacija je rasla iz meseca v mesec, v celem polletju pa je bil dosežen rekord 6-mesečnega poslovanja. Železarna je od januarja do julija izdelala in prodala za 169 milijonov din svojih izdelkov, kar pomeni, da je prekoračila tako predvidevanje gospodarskega načrta kot predvidevanje sanacijskega načrta za leto 1969, v primerjavi s 1968. letom pa mesečno poprečje preseglala s 27 odstotki.

Hiter vzpon realizacije je bil pogojen:

- z izboljšavo strukture proizvodnje,
- z ugodnim plasmajem na domačih tržiščih,
- z delnim povišanjem cen,
- z relativnim znižanjem izvoza.

Boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti in vzpon realizacije sta omogočila rast dohodka. Kljub temu da so poprečni neto osebni dohodki v 6 mesecih letošnjega leta v primerjavi s prvim polletjem 1968 porasli od 952 na 1132,4 din ali za 19 odstotkov, globali osebni dohodki bruto pa od 26.451.429,4 na 32.517.762,43 din ali za 23 odstotkov, je železarna v 1. polletju realizirala 15,8 milijona din presežka dohodka ali proti realizaciji 9,3 odstotno akumulativnost.

S številkami izražen ugodni poslovni rezultat pa ne pomeni, da je delovna skupnost izkoristila vse objektivne pogoje podjetniške ustvarjalnosti. Glavne slabosti poslovanja v 1. polletju so bile:

- v neusklaženem sprejemanju naročil,
- v nepopolni prizadevnosti za povečanje obsega proizvodnje,
- v previsokem obsegu neuspele proizvodnje,

— v slabem izvrševanju pogodbenih rokov dobav.

Delovna skupnost kljub vzponu zato ni dosegla take podjetniške ustvarjalnosti in donosnosti, kot jo reforma in svetovna ekonomska zakonitost zahtevata. Prizadevnost v naslednjih mesecih letošnjega leta bo zato morala biti usmerjena prvenstveno:

- na izboljšanje obvladanja tehnološkega postopka,
- na boljše izkoriščanje delovnega časa,
- na povišanje izplena,
- na kompletiranje in izpopolnjevanje sredstev za delo.

Poseben problem 1. polletja pa je bila likvidnost podjetja. Delovna skupnost železarne se ni mogla izogniti jugoslovanskemu pojavu, ko so se v 1. polletju ob visoki konjunkturi in rasti proizvodnje ter kopičenju proračunskih dohodkov siromašila sredstva žiro računov predvsem proizvodnih gospodarskih organizacij. Rezultat tega je bila rast dolžnikov in upnikov. Razlika med kupci in dobavitelji je na dan 30. junija 1969 znašala že 62 milijonov din, kar je več kot dvomesečna realizacija.

Iz tega sledi, da železarna kljub ugodnemu finančnemu rezultatu nima na razpolago likvidnih sredstev niti za izvrševanje svojih obveznosti do dobaviteljev niti do možnosti odvajanja z žiro računa na amortizacijski sklad. Ugotovljena akumulativnost je zato toliko časa nedosegljiva, dokler bo trajala splošna in s tem nelikvidnost podjetja. Delovna skupnost se ne sme za izboljšanje finančnega položaja zanašati le na splošno izboljšanje likvidnosti gospodarstva. Neselektivna po-

litika do kupcev in pomanjkljivo diferenciranje v tiste, ki so redni, in tiste, ki so neredni plačniki, je botrovala stalni rasti dolgov odjemalcev, ki so na zaključku polletja že vezali 102 milijona din. Izvoz na konvertibilno področje bi pri tem moral imeti največjo prednost, saj so plačila ne samo redna, temveč celo devizna. Važen pogoj za izboljšanje finančnega položaja je zato v povečanju izvoza in prednosti s posebno pažnjo, posvečeno proizvodnji in prodaji jugoslovanskim kupcem, ki so redni plačniki. V 2. polletju 1969. leta bo delovna skupnost železarne morala:

- dodatno povečati obseg blagovne proizvodnje,
- izboljšati kvaliteto vseh izdelkov,
- povečati izvoz na konvertibilno področje in
- spremeniti odnos do jugoslovanskih kupcev, tako da bodo prednost uživali dobri plačniki.

Prognoza, izdelana na osnovi rezultatov 1. polletja in predvsem 2. četrletja letos, kaže, da je 40.800 t blagovne proizvodnje in 180 milijonov din realizacije v 2. polletju dosegljivo. Upoštevati je treba, da nam je kot z neba padla od 25. julija t.l. veljavna podražitev valjanih in vlečnih izdelkov za 5%. Ta zasnova naj bi bila naša akcija do konca leta 1969. Padeč realizacije meseca julija, ki je normalen pojav, ni razlog za pesimizem. Pred nami so meseci največjih vzponov, ki tudi letos, saj smo prezasedeni z naročili, proizvodne naprave pa dopolnjene, ne bodo smeli ostati brez ugodnih uspehov. S povečanjem blagovne proizvodnje bomo najbolje izkoristili sedanjo plimo našega gospodarstva in se najbolje pripravili na morebitne čase zmanjšane konjunkturo.

Kaj nam koristi sistem georga?

Na zadnjem zasedanju delavskega sveta je bilo postavljeno vprašanje: »Kaj nam koristi sistem georga?« Podobna vprašanja si zastavljajo tudi nekateri drugi sodelavci. Nanje bom poskušal odgovoriti z naslednjim prispevkom.

Pred dobrim letom dni, to je takrat, ko smo se odločili, da bomo v našem podjetju vpeljali sistem georga, sem v Fužinarju v daljšem članku pojasnil, zakaj smo se odločili zanj, kaj omogoča in kaj želimo z njim doseči. Ker uvajamo sistem že od lanskega leta, ne bo nekoristno, če nekaj teh ugotovitev ponovim in če pogledamo, kaj smo z »georgo« že dosegli in zakaj ne napredujemo hitreje.

Vsa podjetja, ki mislijo tudi na jutrišnji dan, uvajajo moderne metode vodenja s pomočjo različnih sistemov. Posamezni sistemi se razlikujejo po pripomočkih, ki jih uporabljajo za dobivanje informacij in praktično izvajanje odločitev. Tako imamo sisteme, ki uporabljajo enostavne pripomočke (npr. georga) in druge, ki uporabljajo zelo razvite pripomočke — računalnike (npr. IBM). Za kakšen sistem se podjetje odloči, je odvisno od stopnje organizacije v podjetju, od razpoložljivih strokovnih kadrov ter od vrste proizvodnje (individualna, serijska, masovna). Nižja stopnja organizacije, pomanjkanje strokovnih kadrov in individualna proizvodnja so faktorji, ki narekujejo uporabo enostavnejšega sistema. Zato smo se mi odločili za sistem georga. Z izboljšanjem organizacije s pomočjo tega sistema in s pripravo vseh sistemskih rešitev (šifriranje, tipiziranje, določitev normativov časa, materiala itd.) pa bodo izpolnjeni pogoji za delo z računalnikom. Zaradi pretežno individualne proizvodnje bo po mojem mnenju — kot končen cilj — najuspeš-

nejša rešitev ta, da bomo podatke zbirali in obdelovali z računalnikom, za izvajanje odločitev pa bodo še vedno potrebni pripomočki georga.

Sistem imamo vpeljan ali pa ga še vpeljujemo v prodaji, pripravah dela, v obratih in nabavi. V vseh teh službah omogoča red in nadzor nad poslovanjem. Prispevek bi bil preobsežen, če bi podrobneje navajal prednosti sistema v posameznih službah. Omejil se bom le na opis delovanja sistema v pripravah dela in obratih.

Georga v pripravi dela

S pripomočki georga je organizirana cela dejavnost priprave dela. Za vsako prispelo vprašanje se izdelata tehnološki postopek dela in določi, koliko časa in na katerem delovnem mestu se bo izdelal del. Pri komplicirani proizvodnji v mehanični delavnici je potrebnih za en izdelek tudi do 50 delovnih operacij. S pomočjo georga VIDENTO plošč, kjer priprava vodi evidenco zasedenosti prodanih kapacitet, lahko določimo realen dobavni termin. Nezdružljivo s sistemom pa je, da poleg priprave dela sprejemajo, celo brez njene vednosti, naročila tudi drugi. Ko so pogodbe sprejete, izdelava priprava dela vso delovno dokumentacijo na raznoževalnih strojih RENA, določi začetek dela za vsako operacijo in to optično registrira na posebnih mapah georga. Če hočemo, da bodo sprejeta naročila v obljubljenem terminu gotova, moramo izpolniti naslednja dva pogoja:

1. za posamezno proizvodno kapaciteto smemo sprejeti le toliko naročil, kolikor jih lahko izdelamo, in

2. v delo jih moramo lansirati po takšnem vrstnem redu, kot je s terminom določen.

Ko pride startni datum na nalogo, priprava dela lansira delovni nalog v obrat. Sistem georga omogoča pripravi dela, da v par sekundah da za vsak delovni nalog odgovor, kje je trenutno v delu, ali se dela v določenem terminu ali ne oziroma ali bo nastala zakasnitev. Priprava dela ima dnevno možnost v manj kot eni uri popisati vse delovne naloge, ki so v zaostanku, in ustrezno ukrepati.

Sistem georga nam tudi omogoča, da izvršimo zelo hitro fino planiranje. V valjarni in kovačnici npr. s pomočjo tega sistema hitro sestavimo dnevni program valjanja ali kovanja, ne da bi pri tem pozabili na kakšen delovni nalog. Sistem omogoča pripravo dela takšno shranjevanje tehnoloških predpisov, da jih po potrebi najdemo v par sekundah.

Zelo važno področje, ki ga organizira georga, je nadzor nad disponiranjem materiala. Samo za surovce, obdelane dele pnevmatskega orodja in druge sestavne dele je nastavljena kartoteka, s pomočjo katere je iz preko 2500 kartic mogoče v najkrajšem času dobiti iskane podatke in odčitati, kolikšna je zaloga delov, kolikšna je razpoložljiva zaloga in kje imamo naročen material ter vse podatke o porabi materiala za 4 leta nazaj. V 10 minutah je mogoče dobiti npr. za kladivo RK-21 podatke, koliko delov je v zalogi in koliko jih potrebujemo za montažo enega kladiva.

Priprava dela ima s pomočjo sistema georga možnost hitrega in uspešnega ukrepanja.

Georga v obratu

Lanser dobi iz priprave dela v obrat delovne naloge v posebnih mapah »georga«. S pomočjo oznak je določen vrstni red, po katerem morajo biti dani delovni nalogi v delo. Za lanserja in mojstra velja samo eno pravilo: v delo mora dati tisti delovni nalog, ki je prvi na vrsti. Si-

stem zagotavlja, da bomo tako dosegli najhitrejši pretok materiala skozi obrat, torej tudi najnižje stroške nedovršene proizvodnje, in da bomo izdelke izdelali v obljubljenem terminu. Tak sistem dela pa seveda zahteva velik red v obratih. Danes delamo običajno tako, da vzamemo v delo kos, ki ga sami izberemo, ali pa kos, ki je na vrhu kupa, potem pa se jezimo na »georgo«, ker nima delovnih nalogov v obratih zloženih, tako da bi mi tak nalog hitro dobili. To pa je ravno nasprotno od tega, kar hoče sistem. Zato je potreben v obratih večji red in prostor. Lahko se da izračunati in dokazati, da samó z enim odstopom od vrstnega reda lansiranja povzročimo od 4000 do 10.000 premikov terminov na operacijah ostalih nalogov.

Nered pa ne povzročajo samo v obratu, temveč ga pomagajo ustvarjati tudi drugi. V situaciji, ko so vsi termini v zaostanku, forsiramo posamezna naročila — vsak sicer po najboljši volji — vsevprek. Tako še bolj temeljito znešamo z »georgo« postavljeni red. Zato naj bi veljalo pravilo: **lanser naj ima v obratu največ za tri dni dela.** Ko je nalog v obratu, ne spreminjamo več vrstnega reda. Vse urgence naj sprejema le priprava dela in naj jih po možnosti upošteva pri naslednjem lansiranju v delo. Tako bi ustvarili potreben mir in red v obratu in se bolj posvetili kakovosti izdelkov.

To je bil le kratek opis možnosti, ki nam jih daje sistem »georga«. Od nas je odvisno, koliko se ga poslužujemo, kako spoštujemo določene predpise ter kako in koliko obvladamo metode, ki sem jih naštel. V prispevku sem namerno pogosto uporabljal besedi »lahko« in »omogoča«. Če ni prisoten človek z voljo in duhom, potem obleži sistem mrtev, mi pa iščemo novega, ne da bi pri tem pomislili, da je njegova učinkovitost odvisna od nas.

Janez Žnidar,
inženir organizacije dela

Reklamacije rešujemo prepočasi

Reklamacija na kvaliteto ali po domače očitke je nujni spremljevalec vsake proizvodnje. Nobena proizvodnja ne more biti brez reklamacij, celo pri apollu 11, ki sestoji iz 10 milijonov delov, dopuščajo reklamacijo, čeprav le na 10 delih od desetih milijonov. Reklamacija torej ni znak slabe proizvodnje, je le opozorilo, da bi kvaliteto izdelka še izboljšali.

Reklamacije so prav različne, najmilejše so tiste, ki nas samo opozarjajo na napake, pri tem pa materiala ne vračajo. Druge so že take, kjer moramo plačati popravilo oziroma stroške izdelave, teh je posebno veliko v livarni. Tretje so pa take, kjer nam naročnik enostavno vrne material kot neuporaben. Reklamacije pa niso samo tiste, ki pridejo od naročnika, vsaka pripomba na kvaliteto materiala iz naših obratov je tudi reklamacija. Na te običajno gledamo z omalovaževanjem, medtem ko se najbolj bojimo tistih, ki pridejo iz inozemstva, čeprav so najbolj redke. Mnogo bolj bi se morali bati notranjih, ker te nam pobirajo dobiček.

Pri tem ko imamo zunanje reklamacije posebno dobro evidentirane, pa se notranje pokažejo večkrat šele posredno, obrat-krivec jo najrajši skriva ali v izplen ali kako drugače, samo da je ni treba pokazati. Pokaže se pa le v nižji produktivnosti in višji ceni izdelka.

Čim bolj je organizirana kontrola, tem manj verjame tožniku, posebno še zunanjemu, zato mora inkriminirani material na preiskavo.

Ze sama pot reklamiranega materiala od naročnika prek vhodne kontrole skozi preiskovalne laboratorije je dolga. Močno skrajšati je ni mogoče. Ko bo dograjeno skladišče vhodne kontrole, bo administrativna pot krajša. Večje težave pa so v laboratorijih. Večkrat, posebno ob prevzemih, so laboratoriji, posebno laboratorijska delavnica, tako zasedeni, da se ne morejo lotiti reklamiranega blaga in tako se rešitev reklamacije zavleče, posebno še, če moramo pritegniti še zunanje sodelavce, institute in podobno. To pa je le redek primer. Največji zastoji pa nastanejo prav zaradi obratov samih, ki se večkrat ne morejo odločiti, ali bodo ta material popravili ali ga bodo zavrgli ali pa ga bodo uporabili za kako drugo naročilo, torej prekvalificirali. Dobro vemo, kako mačehovsko postopa-

2. Izhodna kontrola mora svoje delo opraviti vestno.

3. Prevzemni pogoji morajo biti pred podpisom pogodbe natanko določeni in preštudirani, tudi za interna naročila.

4. Roba naj se nam po nepotrebnem ne smili, kar ni uporabno danes tudi jutri ne bo!

5. Reklamirano blago, ki je potrebno popravila, mora takoj na popravilo, prej kot vse drugo, ker smo rok že zamudili.

6. Z reševanjem reklamacij naj se ukvarjajo samo strokovni ljudje, ki problem poznajo, in ne vsi, in so za ta posel tudi določeni.

7. Rok 7 dni za rešitev reklamacije moramo nujno držati. Če pa se vidi, da je ta rok prekratek, je nujno potrebno, da se tak zastoj javi tangiranim uslužbencem in obratu. Isto velja, če pri preiskavi nastopi nepredviden zastoj.

8. Da bi razbremenili laboratorije, naj bi vsakdo dobro preštudiral, ali je res potrebna preiskava ali usluga v laboratoriju. Iz evidence vidimo, da prihajajo v laboratorije popolnoma nepotrebna naročila. To velja prav tako za izdelavo fotodokumentacije in za kemične analize. Tako se po nepotrebnem angažirajo naprave in personal v laboratorijih ter rastejo stroški proizvodnje, pri tem pa nujne preiskave tičijo. Vsekakor bomo uvedli plačevanje laboratorijskih uslug za vsakega naročnika preiskave in smo prepričani, da bo število takih naročnikov takoj manjše.

Praksa je tudi pokazala, da nekateri obrati skušajo z naročnikom kar sami reševati reklamacijo. Običajno zato, da ne bi bili stroški in izmeček evidentirani, torej gre mimo TKR. Taka praksa je vedno pokazala le izgubo, saj je reklamacija konec koncev le prišla v roke TKR, žal šele potem, ko je že dobila mlade in ji obrat ni bil več kos. Taki postopki so res nedopustni in podjetju škodljivi, ker ne gre samo za trenutni finančni efekt, temveč mnogo bolj za pravočasno opozorilo, da je v proizvodnji nekaj narobe in je treba tehnološki proces popraviti.

Trenutni finančni efekt marsikoga zaslepi. Za primerjavo pogledjmo, kolika je vrednost reklamiranega blaga:

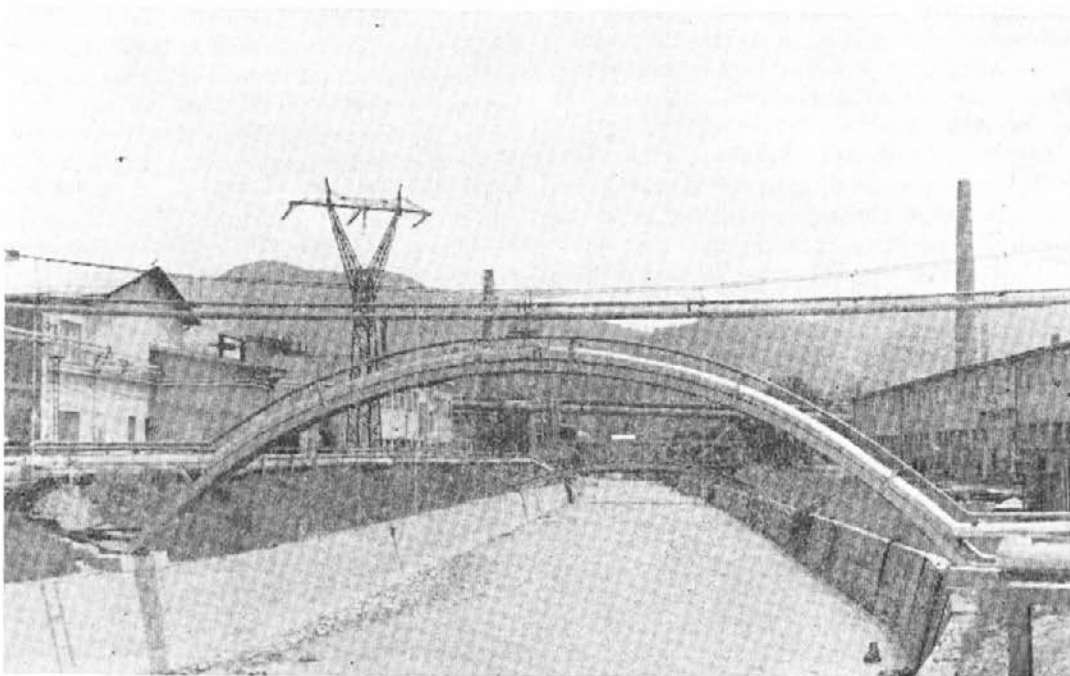
za leto 1968	772.447,76 ND,
za prvo polovico 1969. leta	352.998,14 ND.

Ta številka je v primerjavi s proizvodno vrednostjo zanemarljivo majhna, mnogo večji pa so stroški popravil in nadomestil, internih naročil, ki pa uradno niso nikjer prikazani, pa bi bilo le potrebno enkrat naliti čistega vina in poizkušati odpraviti tudi te izgube.

Mitja Šipek, dipl. inž.

Kajenje

Kajenju so humanisti pravili: »libido potandi nebulas« — strast piti meglo.

Loki

Uresničena je naša dolgoletna želja

V tem kratkem članku nimam namena opisovati vseh razprav, ki so potekale na raznih sestankih samoupravnih organov, družbenih organizacij in med sodelavci v kolektivu že vrsto let z enim samim ciljem, da bi končno naš delavec dobil soliden lokal, kamor bi se lahko usedel in zaužil svoj topli obrok. Kritiki na račun tega, ker se nismo že enkrat odločili, je bilo veliko, tudi marsikateri »pikre« so padale na ta rovaš. Nisem merodajen, da presojam o tem, ali je prav to pomagalo ali pa je dozorel čas za to, da se je k temu vprašanju pred dobrim letom pristopilo zelo resno.

Začeli so se pogovori med predstavniki trgovskega podjetja Merx iz Celja in našim podjetjem. Merx je pokazal veliko zanimanje za dobro organizirano samopostrežno restavracijo v tovarni. Bil je pripravljen investirati v ta objekt. Pogovori so bili kmalu pri kraju in tudi uspešni. Zaključeno je bilo, da železarna nudi Merxu potreben prostor, Merx pa notranjo opremo in vse notranje instalacije energetskih in električnih naprav. Taka rešitev je bila sprejemljiva za oba partnerja.

Vodstvo naše delovne organizacije je poiskalo prostor na zahodnem delu čistilnice jeklene litine. Kmalu pa se je pokazalo, da bo ta prostor potreben za čiščenje malih manganskih odlitkov. Potrebno je bilo torej poiskati drugo rešitev. Najti je bilo treba novo lokacijo in s tem v zvezi tudi nov tip jedilnice. Lokacija je bila kmalu izbrana, izbran pa tudi tip stavbe, in to lesena montažna stavba proizvodnje »Marles« iz Maribora.

Nova lokacija naj bi bila med zahodnim delom čistilnice in novo zgrajenimi halami mehanične delavnice, stavba pa bi imela tlorisno površino 17 krat 36 metrov. Potekali so pogovori med Marlesom, Merxom in nami. Stavba bi bila zgrajena iz standardnih Marlesovih elementov, zato je bilo potrebno notranjo razporeditev prilagoditi tej izvedbi. Način gradnje montažne stavbe ima svoje dobre in seveda tudi slabe strani. Med dobrimi lahko omenimo, da je gradnja hitrejša in cenejša. V slabo pa ji lahko štejemo to, da je njena življenjska doba krajša, da je požarno nevarna, potrebuje več vzdrževanja, stroški zavarovanja so večji in končno daje le vedno, čeprav je nova in lepa, videz barake.

Ko smo primerjali stroške klasične izvedbe (zidano stavbo) in stroške, ki bi jih imeli z montažno zgradbo, kot sem jo v grobih obrisih opisal, smo se vedno bolj približevali enaki številki. Razlika je postala neznatna, saj bi bila pri končni izgradnji lesena montažna jedilnica le še za 8 odstotkov cenejša od zidane izvedbe.

Upoštevali smo vse dobre in slabe strani ene in druge izvedbe, predvsem pa življenjsko dobo, smo se odločili, da pristopimo h klasični izvedbi. Menim, da nam je zadnji požar dovolj jasen dokaz, da lesene zgradbe ne sodijo v območje naše železarne. Morda pa je tudi to pomagalo, da je odločitev padla hitreje, kot bi sicer. Jedilnico bomo zato dobili morda mesec dni kasneje, toda verjetno lepšo, trajnejšo in požarno manj nevarno.

Načrte za sedanjo jedilnico je izdelal projektivni biro GP Dravograd. Odgovorni projektant dipl. inž. Zorko pa se je resno zavzemal, da jih je izdelal v rekordnem času (dobrih desetih dnevih).

Dela bo izvajalo IGP Gradis kot najbolj ugodni ponudnik za izvedbo del. Ponudbo sta dala še Stavbenik Prevalje in GP Dravograd, vendar sta bila občutno dražja.

Zaradi spremembe tipa zgradbe smo ponovno preverjali primernost lokacije in se pri tem zedinili, da jo ponovno spremenimo, in sicer zato, ker se ta stavba ne da prestavljati, kot bi bil to primer z montaž-

Direktor Gregor Klančnik

15. septembra — referendum

Dolgo smo se pripravljali in sedaj je dokončno odrejen termin 15. september 1969 za dan, ko se bomo na referendumu odločili, ali smo za integracijo slovenskih železarn ali hočemo ostati izven povezave z drugimi sorodnimi delovnimi organizacijami. Čas, ki je za nami, ni bil izgubljen. Ustvaril nam je tako obliko združitve slovenskih železarn, ki pušča samostojnost tovarnam, združuje pa se tisto, kar skupno daje boljše rezultate in večjo učinkovitost.

Za kaj se bomo na referendumu odločali?

Z »da« ali »ne« bomo izrazili svojo odločitev, ali smo za pristop k združenemu podjetju slovenskih železarn ali smo proti takemu koraku. V primeru uspešne izpeljave referenduma, kar pomeni, da bo v vsaki od železarn Jesenice, Ravne in Štore vsaj polovico od zaposlenih glasovalo za združitev, bodo vsa tri podjetja medsebojno sklenila pogodbo o ustanovitvi združenega podjetja. Osnutek take pogodbe je ob sodelovanju predstavnikov vseh treh železarn že izdelan. Ta predvideva ustanovitev Združenega podjetja slovenske železarne s sedežem v Ljubljani. **Vsa ka od pogodbenih strank tudi po sklenitvi te pogodbe obdrži svojo firmo, lastnost pravne osebe in svoj žiro račun.** Naše podjetje bi se po združitvi imenovalo: Združeno podjetje slovenske železarne — železarna Ravne. Obdržalo bo svoj poslovni predmet, samostojno sklepanje kupnoprodajnih pogodb, lastno registracijo zunanjetrgovinskega poslovanja, samostojno oblikovanje in razpolaganje z zbranim dohodkom.

Za opravljanje skupnih nalog bo združeno podjetje imelo majhno, v začetku le 10-člansko direkcijo. Naloge te direkcije bodo:

- opravljanje enotnih tržnih raziskav za tržno orientacijo proizvodnje,
- usklajevanje proizvodno razvojne politike razširjene reprodukcije,
- združevanje in usklajevanje raziskovalne dejavnosti,
- oblikovanje enotne finančno kreditne politike ter skupnega nastopa pri denarnih zavodih,

no, in še zaradi nekaterih okoliščin. Določena je nova lokacija med vzhodnim delom nove valjarne in modelnim skladiščem. Sestavljena bo tako, da bo vhod s severne strani, za osebje jedilnice pa z vzhodne strani. Notranja razporeditev je zelo posrečena in zelo ugodna, saj so jo izdelali arhitekti in arhitekti trgovskega podjetja Merx. Jedilnica bo imela kapaciteto 300 ljudi. V njej bo mogoče dobiti topli in hladni jedila, brezalkoholne pijače, cigarete itd. Merx zagotavlja, da bo hrana odlična in izbira bogata. (Za sedaj o tem nismo prepričani in tudi težko verjamemo, da bo tako.) Upamo, da bo beseda držala in da se bomo vsi v jedilnici počutili kar najbolje. Računamo, da bo jedilnica nudila prve obroke v mesecu novembru.

J. K.

- združevanje in delitev komercialnih funkcij, oskrbovanja in prodaje,
- usklajevanje splošnih aktov združenega podjetja,
- organiziranje in koordiniranje skupnega nastopa pri predstavniških organih, denarnih zavodih, združenjih in drugih organih,
- izvrševanje sklepov organov upravljanja združenega podjetja.

Za vodenje enotne, poglbenim strankam koristne poslovne politike bo združeno podjetje imelo tri samoupravne organe:

- delavski svet, ki bo štel 25 članov — po osem iz vsake železarne, eden bo iz direkcije;
- poslovni odbor, ki bo štel 7 članov — po službeni dolžnosti ga bodo tvorili generalni direktor združenega podjetja in glavni direktorji železarn, dodatno pa bo po en član imenovan iz vsake tovarne;
- tretji samoupravni organ bo generalni direktor združenega podjetja.

Združeno podjetje bo moralo imeti integralno usklajen perspektivni načrt proizvodnje in razvoja. Ta bo vseboval usklajene razvojne načrte posameznih tovarn, specializacijo proizvodnih programov, predvideno rast proizvodnje, načrtovano razširjeno reprodukcijo, rast dohodka, osebnih dohodkov in skladov, enotno izobraževanje kadrov in izboljševanje delovnih ter življenjskih pogojev zaposlenih. Poleg perspektivnih bo združeno podjetje moralo imeti tudi letne gospodarske načrte, ki naj bi vsebovali smernice za vodenje poslovne politike, instrumente za odmero prispevkov skupnim skladom in za pokrivanje stroškov direkcije. Vse skupne dokumente bo sprejemal po predhodnih obravnavah v organih samouprave v tovarnah delavski svet združenega podjetja. Medsebojni blagovni promet, ki bo po integraciji močno porastel, se bo vršil kot do sedaj po sklenjenih kupnoprodajnih pogodbah tovarn.

Osnova za odmero prispevkov se predvideva:

1. za pokrivanje poslovnih stroškov direkcije in skupnih raziskav, analiz in na-

- stopov: višina predvidenega letnega obsega eksterne realizacije;
2. za skupni poslovni sklad: višina poslovnih skladov železarn;
 3. za skupni rezervni sklad: osnova za izračun obveznega rezervnega sklada tovarn.

Po osnutku pogodbe vsaka železarna za svoje obveznosti, nastale pred podpisom sporazuma o osnovanju združenega podjetja in po njem, odgovarja sama, iz skupnega poslovnega in rezervnega sklada pa bi po obrestni osnovi lahko dobila kredit. Ta sredstva bodo v začetku zelo skromna, le simbolična. Šele takrat, ko bodo železarne razpolagale z večjimi sredstvi za sklade, bo možno oblikovati tudi višje skupne sklade. Obvezne subsidiarne (pomožne, podporne) medsebojne odgovornosti, v kateri bi morala ena tovarna odgovarjati za pokrivanje nastalih obveznosti drugih pogodbenih partnerjev, osnutek pogodbe ne predvideva.

Vsaka tovarna bo tudi v združenem podjetju lahko samostojno sklepala kupnoprodajne in kreditne pogodbe. Le če bo višina kredita za investicijske naložbe presegla 5 odstotkov vrednosti poslovnega sklada, bo morala za tak kredit predhodno dobiti soglasje delavskega sveta združenega podjetja. Morebitne nastale spore med pogodbenimi strankami bo reševala posebna notranja arbitraža združenega podjetja.

Pogodba dalje predvideva medsebojno sodelovanje pri kompletiranju strokovnega in drugega kadra, kar naj bi se vršilo po predhodnih sporazumih pogodbenih strank in prizadetih delavcev. Urejuje tudi postopek za priključitev dodatnih podjetij v združeno podjetje, morebitno priključitev drugih delovnih organizacij k eni od pogodbenih strank in postopek za izstop iz združenega podjetja. Tovarna, ki bo hotela izstopiti, bo najprej morala dobiti potrdilo o poravnanih obveznostih do združenega podjetja in drugih tovarn v sestavu te integracije, nato pa v lastni delovni skupnosti uspešno izvesti referendum.

Potem ko bo sklenjena pogodba o osnovanju združenega podjetja, bo osnovan osrednji samoupravni organ — delavski svet združenega podjetja. Delavski svet bo sprejel statut, organizacijsko obliko direkcije ter razpisal delovna mesta za vodilne delavce direkcije. Do imenovanja generalnega direktorja bo začasno to funkcijo opravljal vršilec dolžnosti, ki naj bi ga imenoval koordinacijski odbor za pripravo integracije slovenskih železarn.

Tudi osnutek statuta je že izdelan. Zajema v glavnem iste določbe kot pogodba. Pred sprejemom na zasedanju delavskega sveta združenega podjetja bo predmet detajlne obravnave v vseh treh delovnih skupnostih.

Iz povedanega se vidi, da s sklenitvijo medsebojne pogodbe o osnovanju združenega podjetja ne tvegamo. Ostali bomo samostojna delovna organizacija, ki bo vodila lastno, z drugimi železarnami le usklajeno podjetniško politiko, obdržala pa si bo tudi pravico do izstopa iz združenega podjetja, če bo ugotovila njegovo neučinkovitost.

Zakaj smo na Ravnah zainteresirani za osnovanje združenega podjetja slovenske železarne?

Prek direkcije in s skupnimi nastopi bo naša železarna bolj prisotna na tržišču, delitev programa in skupne raziskave nam bodo olajšale obvladavanje tehnološkega postopka, povišale izplen ter s tem dohodek podjetja. Skupno oskrbovanje bo ocenilo nabavo surovin, materialov in energije; skupen nastop v denarnih zavodih, predstavniških in drugih organih bo olajšal oskrbo s kreditnimi in drugimi sredstvi, medsebojna pomoč bo olajšala izobraževanje in izboljšavo strukture zaposlenih.

V času gospodarske reforme, zlasti v obdobju stagnacije proizvodnje in potrošnje, smo ugotovili, da se osamljeni težko obdržujemo na tržišču, brez ožje povezave s sorodnimi podjetji rešujemo proizvodno, komercialno in finančno ekonomsko politiko. V tem je razlog za posluš za večjo povezanost slovenskega jeklarstva v integralno celoto.

Poleg v zadnjih dveh desetletjih povečanih proizvodnih zmogljivosti je na Ravnah v teku obsežna investicijska izgradnja, ki bo dodatno razširila in modernizirala proizvodne obrate. Napredek tehnologije in podražitve, ki so nastale po letu 1961, ko je bil izdelan investicijski program, zahtevajo za izpolnitev proizvodnih zmogljivosti dodatna investicijska sredstva. Železarna se je zato brez oklevanja vključila v celotni program slovenskega jeklarstva in integralno razvojno zaokrožitev, saj ta pomeni zasnovo za dodatne naložbe od jeklarne do mehanske obdelave, predvsem pa povečanje trajnih obratnih sredstev, ki so pogoj izkoriščanja že zgrajenih in na novo predvidenih proizvodnih naprav.

Kljub temu da bo letos zopet dosežena ugodna akumulativnost, železarna sama ne more realizirati celotne, v integralno usklajenem razvojnem programu predvidene razširitve in modernizacije proizvodnje. Visoke obveznosti že izkoriščenih kreditov ne dovoljujejo oblikovanja dodatnih sredstev za razširjeno reprodukcijo. Za normalno poslovanje, predvideno povečanje zaposlenih ter primerno povečevanje osebnih dohodkov mora železarna Ravne po predvidevanju srednjeročnega razvojnega programa dodatno tako v osnovna kot v obratna sredstva vložiti 120 milijonov din. Iz lastnih sredstev amortizacije in presežka dohodka bo sama lahko prispevala le 30 % teh sredstev, kar pomeni, da ji bo potrebnih dodatnih 80 milijonov din dolgoročnega kredita. Lastna udeležba železarne je pogojena z olajšavami, ki jih moramo doseči na že najetih investicijskih kreditih tako glede obračunavanja interkalarnih obresti in roka vračanja kot načina obračunavanja obresti. Na Ravnah se moramo zavedati, da dodatnih investicijskih sredstev kot olajšave na investicijskih kreditih samostojno ne bomo mogli doseči. Tu je potrebna pomoč družbe in razumevanje bank. Vedeti moramo, da izvršni svet in drugi predstavniški organi SRS ter denarni zavodi ne morejo tvegati in poslovno nepovezanim ter proizvodno neusklajenim železarnam odobravati nove

Arhitektura

kredite ter olajšave. Osnovanje in vključitev v Združeno podjetje slovenske železarne je zato za železarno Ravne spodbuda za doseganje predvidene rasti proizvodnje in dohodka ter primerne rasti osebnih dohodkov, stalnega povečevanja zaposlenih in oblikovanja sredstev za gradnjo objektov življenjske ravni.

Podpirati moramo pristop le k takšnemu podjetju, ki bo posameznim železarnam dopuščalo podjetniško ustvarjalnost z lastnim žiro računom, samostojnim oblikovanjem in delitvijo dohodka, k združenemu podjetju, v katerem se bodo medsebojni odnosi urejevali s pogodbami, skupne probleme tržišča, razvoja, proizvodnje, komercialne in financ pa se bo reševalo uspešno in učinkovito. Tako obliko predvidevata osnutka medsebojne pogodbe in statuta združenega podjetja, zato v interesu delovne skupnosti železarne Ravne priporočam, da na referendumu z »da« izrečemo pristanek za osnovanje in pristop k združenemu podjetju slovenske železarne.

Naša odločitev bo pomembna za nadaljnji razvoj jeklarne na Ravnah. Proizvodni program dopušča naši delovni skupnosti gospodarsko dejavnost tudi brez medsebojne poslovne povezave z drugimi delovnimi organizacijami. Tak izbor bi zahteval večje napore in samoodpoved. Tega se pri oddaji svojega glasu moramo zavedati.

STO LET JESENIŠKE ŽELEZARNE

Kljub zanesljivi letnici 1538 in drugim starejšim ter kljub jasnim sledem rudarjenja in plavžarstva v Bohinju iz rimskih časov so jeseniški železarji izbrali za ustanovno letnico svojega podjetja leta 1869.

Takrat je bila ustanovljena Kranjska industrijska družba, ki je združila vse manjše železarske obrate na tistem delu Gorenjske, opustila nerentabilne manjše

Z zasedanja delavskega sveta

Zasedanje delavskega sveta meseca junija je bilo v glavnem namenjeno obravnavi in potrditvi periodičnega obračuna poslovanja naše železarnice v I. polletju letošnjega leta. Razen tega je delavski svet razpravljal še o spremembi pogodbenih odnosov med našo železarno in Union-gasom ter odobril bonifikacijo.

Uvodoma je bilo povedano, da mora naša železarna službi družbenega knjigovodstva predložiti periodični obračun za prvo polletje. Razen predpisanega poročila, v katerem so podrobno razčlenjeni finančni rezultati, moramo predložiti tudi poslovno poročilo. Poslovno poročilo je obsegalo podatke o doseganju skupne in blagovne proizvodnje, realizacije, dosežene produktivnosti in problematiko obratov, ki je vplivala na rezultate poslovanja.

Poročilo je kritično obravnavalo naše zaostanke v dobavah in količino reklamiranega materiala, ki ga je bilo kar za 16,8 odstotka več kot v istem obdobju lani. V drugem delu poročila je bilo povedano, da se nam ponovno večajo zaloge surovin, materiala in drobnega inventarja ter nedokončane proizvodnje in polproizvodov. Zaloge teh vrst materiala so bile ob zaključku prvega polletja večje za 34,4 odstotka od normiranih. Samo v prvem polletju letos pa so porasle za 11,8 odstotka. Zaloge surovin in materiala so porasle za 20 odstotkov, zaloge nedokončane proizvodnje pa za 26 odstotkov. Proti normativu smo zaloge uspeli znižati samo pri gotovih izdelkih. Zelo zaskrbljujoče je dejstvo, da se naše terjatve do kupcev iz meseca v mesec povišujejo in so ob zaključku prvega polletja presegle že 102 milijona dinarjev, kar je za 30 odstotkov več kot v istem obdobju lani. Veliko število dolžnikov in dolg ciklus obračanja sredstev se negativno odraža v naši slabi finančni situaciji. Ker nam drugi ne plačajo računov, se zato povečujejo tudi naše obveznosti do dobaviteljev, razen tega pa nam dela to težave že tudi pri zbiranju finančnih sredstev, potrebnih za redna iz-

obrate, prenehala z obrtnim načrtom proizvodnje, druge obrate pa modernizirala in uvedla sodobno industrijsko tehnologijo.

Jeseničani so stoletni jubilej, ki so ga praznovali konec julija, povezali s številnimi kulturnimi in drugimi prireditvami, obiskal pa jih je in jim govoril tudi predsednik republiškega izvršnega sveta Stane Kavčič.

Z Raven so se slavja udeležili in jeseniškim tovarišem osebno čestitali direktor Gregor Klančnik, namestnik tehniškega direktorja inž. Mitja Šipek ter zastopniki organov upravljanja, družbenopolitičnih organizacij in sindikata. Njihovi vtisi s proslave bodo brez dvoma dragocen prispevek za pripravo podobnega slavja, ki čaka našo železarno prihodnjo jesen.

Jeseniškim železarjem ob njihovem jubileju iskreno čestitamo in jim želimo še veliko delovnih uspehov v prihodnosti.

K.

plačila osebnih dohodkov. Ugotovljeni finančni rezultat kaže, da letos v prvem polletju nismo uspeli pokriti samo lani nastalih poslovnih izgub, ampak smo dosegli nekaj nad 15 milijonov din dohodka. Samo s številkami izraženo poslovanje pa še ne pomeni, da smo izkoristili vse objektivne pogoje podjetniške ustvarjalnosti. V prvem polletju so bile slabosti še vedno v neusklajenem sprejemanju naročil, premajhni prizadevnosti za povečanje obsega proizvodnje, previsokem obsegu neuspele proizvodnje in slabem izvrševanju pogodbenih obveznosti. Zato se predvsem v drugem polletju ne bomo smeli zanašati samo na sicer obljubljeno izboljšanje likvidnosti gospodarstva, ampak bo treba uvesti selektivno politiko tudi do kupcev. Ločiti bomo morali redne plačnike od tistih, ki so neredni in so največ prispevali k naši nelikvidnosti. Tudi izvozu, predvsem pa izvozu na konvertibilna področja, bo treba dati večjo prednost. Inozemski naročniki ne samo da so redni plačniki, temveč nam dobavljeno blago plačajo tudi v deviznih sredstvih.

V razpravi so se posamezni člani dotaknili nekaterih problemov in vprašanj, ki so bila navedena še v poročilu, in zahtevali dodatna pojasnila. Poudarjeno je bilo, da je, kot je razvidno iz poročila, doseženi finančni rezultat poslovanja prvega polletja za nas sicer ugoden, da pa je istočasno stanje finančnih sredstev zelo neugodno. Nerazumljivo je, vendar je res, da je v času izredne konjunktуре prišlo do tega, da se povečujejo proračunska sredstva, zmanjšujejo pa sredstva gospodarskih organizacij, kar pomeni, da se akumulacija iz gospodarskih organizacij seli v druge sfere gospodarstva. Na ugoden rezultat poslovanja so pri nas poleg povečanega obsega proizvodnje ugodno vplivali oživitvev gospodarstva, spremenjena struktura proizvodnje, delno povišanje cen nekaterim proizvodom črne metalurgije in znižanje izvoza. Čeprav smo ustvarili nekaj dohodka, pa ga ne moremo izkoristiti, ker zaradi zelo nerednega in počasnega plačevanja računov naših kupcev sredstev na žiro računu nimamo. Slovenske železarnice so zato že vložile skupne zahteve za dodelitev dolgoročnih kreditov, ki so nam potrebni za redna obratna sredstva in poslovanje. Kot smo lahko zasledili v našem dnevnem časopisju, pa se tudi ZIS intenzivno ukvarja z vprašanjem, kaj ukreniti, da bi se izboljšala likvidnost podjetij. Na vidiku so tudi določeni ukrepi za večje spoštovanje finančne discipline.

Razprava je tudi opozorila, da smo s sanacijskim načrtom sprejeli normative za zaloge materiala razreda 3, 5 in 6. Iz poročila je bilo razvidno, da smo sicer uspeli nekoliko znižati zaloge materiala razreda 6, da pa nam nasprotno še nadalje rastejo zaloge materiala razreda 3 in 5. Verjetno pa bi bilo prav, je bilo rečeno v razpravi, če bi delavski svet nekoliko spregovoril tudi o problemu povečevanja naših dolžnikov in nelikvidnosti železarnice. Odgovornim delavcem železarnice so bila s prošnjo za pojasnilo zastavljena nekatera konkretna vprašanja, in sicer:

zakaj izmečka, če se pojavlja, ne likvidiramo takoj,

ali so višje poprečne cene, ki smo jih dosegli, v celoti rezultat boljše kvalitete in spremenjene strukture naročil ali inflacije,

kako v železarni izvajamo sprejeti sanacijski načrt in kako poteka uvajanje »georga« sistema in kakšni rezultati so bili pri tem doseženi?

V odgovorih, ki so bili posredovani, je bil najprej poudarjen pereč problem prekomernih zalog in izmečka, zato je tudi razumljiva zahteva, da je treba to vprašanje urediti. Da bi ugotovili uporabnost in kvaliteto vseh zalog nedokončane proizvodnje in gotovih izdelkov, bo v tretjem četrtletju letos opraviti inventuro in iz zalog izločiti neustrezni material ter ga vrniti na pripravo vložka v nadaljnjo pretopitev. Seveda pa je pri tem treba vedeti, da se nam bo za vrednost tako izločenega materiala znižal dohodek. Že v poročilu so bili navedeni primerjalni podatki med rezultati, ki smo jih dosegli, in rezultati, ki so predvideni s sanacijskim načrtom. Iz teh podatkov je tudi razvidno, katere točke sanacijskega načrta so bile dosežene in katerih iz raznih vzrokov nismo dosegli. Na višjo realizacijo sta poleg spremenjene strukture proizvodnje vplivala zmanjšani izvoz, delno pa tudi povečanje cen nekaterim našim proizvodom, pri čemer pa ne moremo mimo dejstva, da so v večji meri, kot jih določa gospodarska reforma, prisotne razne težnje inflacije.

Ob tem je bil delavski svet seznanjen z informacijo, da je ZIS za nekatere izdelke črne metalurgije dodatno odobril povišanje cen za 5 odstotkov. Povišanje cen se nanaša na izdelke 114. panoge. Odobreno povišanje cen naj bi veljalo do 1. oktobra letos. V času, ki je na razpolago, bi morala podjetja črne metalurgije z drugimi potrošniki naših izdelkov doseči sporazum o višini cene. Če sporazum ne bo dosežen, se bo o povišanju po tem času ponovno razpravljalo skupno z zavodom za cene. Združenje jugoslovanskih železarn je ob informaciji, da pri odobritvi povišanja ni bil v celoti upoštevan predlog prizadetih podjetij, priporočalo svojim članom, da naj pri zveznih organih zato primerno protestirajo. Ker je pričakovati, da bodo po sprejeti odobritvi podobne zahteve postavile tudi druge veje gospodarstva, delavski svet predloga ZJŽ ni osvojil, sklenil pa je, da je na ZIS nasloviti pismo. V pismu je treba povedati, da je bil delavski svet seznanjen z odobritvijo povišanja cen, da pa meni, da je to samo delno reševanje celotnega problema črne metalurgije, zato bi si morali zvezni organi več kot doslej prizadevati, da se doseže likvidnost gospodarskih podjetij.

Za uvajanje sistema »georga« je bilo pojasnjeno, da smo v železarni ugotavljali, da na slabše poslovne rezultate, ki so jih dosegli posamezni obrati, vplivajo tudi določene neuskladitve, ki nastajajo zaradi nepravočasne dobave vložka ter premajhne evidence o naročilih in njihovih izvrševanjih. Z namenom, da bi na tem področju uvedli večji red, smo pričeli z uvajanjem sistema »georga«. Ugotoviti je treba, da še nismo storili vsega, kar bi

morali, zato bo na njegovi nadaljnji izpopolnitvi treba še delati. Težko je sicer reči, kateri sistem, ki naj bi ga uvedli, bi bil najboljši, res pa je, da je sistem »georga« v precejšnjem številu podjetij, predvsem v inozemstvu, že preizkušen in je pokazal dobre rezultate.

Pri predlogu spremembe pogodbenih odnosov z Union-gasom je bilo povedano, da je to podjetje ustanovila skupina ustanoviteljev, med katerimi je bila tudi naša železarna. Pokazalo se je, da vseh nalog podjetje, zaradi katerih je bilo ustanovljeno, v sedanjih pogojih ne more opraviti, zato bo moralo nekoliko spremeniti svoj prvotni program. Z delno spremembo poslovnega predmeta pa naj bi Union-gas postal samostojna delovna organizacija. Za normalno poslovanje podjetja so ustanovitelji v obliki deleža prispevali določena finančna sredstva. Naša železarna je tedaj prispevala 200.000,00 din. Ker Union-gas tudi kot samostojna delovna organizacija ne more pričeti poslovati brez začetnih finančnih sredstev, je bilo predlagano, da vsi ustanovitelji prvotno plačani delež spremenijo v srednjeročni kredit, ki bi ga Union-gas pričel vračati leta 1971. leta, zadnji obrok pa bi bil vrnjen leta 1975. Na predlog obrestne mere in roke vračanja posameznih tranš pa so v razpravi bili izraženi nekateri pomisleki, ki jih je delavski svet pri svoji končni odločitvi upošteval.

Na zasedanju je bil govor še o vpisu notranjega posojila in delitvi sredstev, namenjenih za dolgoročni kredit, ki ga železarna nudi zaposlenim za gradnjo lastnih stanovanjskih hiš. Po mnenju diskutanta bi morali vpis notranjega posojila vezati na dodelitev kredita. Po predlogu bi morali graditelji stanovanjskih hiš vpisati določene zneske notranjega posojila, če želijo iz sredstev železarne dobiti kredit za gradnjo svojih stanovanjskih hiš. Skratka, gre za to, da bi pri dodelitvi kredita za gradnjo stanovanjskih hiš morali imeti prednost tisti, ki bodo vpisali večji znesek posojila. Prav bi bilo, da bi se kriterij, če bi ga osvojili, upošteval že pri letošnji delitvi sredstev, namenjenih za kreditiranje individualne gradnje stanovanj.

Po obrazložitvi posameznih predlogov in v razpravi dodatno izraženih mnenj in stališč je delavski svet sklenil:

— Odobri se periodični obračun železarne za 1. polletje letošnjega leta vključno s poslovnim poročilom.

— V 3. četrtletju letos je opraviti inventuro zalog nedokončane proizvodnje in zalog gotovih izdelkov ter ugotoviti uporabnost ter kvaliteto zalog. Po ugotovitvi stanja je iz zalog nedokončane proizvodnje in zalog gotovih izdelkov izločiti neustrezn material in ga vrniti na pripravo vložka v nadaljnjo pretopitev.

— Delavski svet se strinja, da je na ZIS nasloviti pismo, v katerem je povedati, da je bil ta organ seznanjen z odobritvijo povišanja cen nekaterim izdelkom črne metalurgije 114. panoge, da pa delavski svet meni, da je to samo delno reševanje celotnega problema črne metalurgije. Zvezni organi si morajo zato več prizadevati predvsem na tem, da se

doseže večja likvidnost delovnih organizacij.

— Odobri se, da se naš delež, ki smo ga kot soustanovitelji Union-gasa prispevali v višini 200.000,00 din, spremeni v srednjeročni kredit. Union-gas mora kredit s 5-odst. obrestno mero pričeti vračati leta 1971, tako da bo zadnji obrok vrnjen leta 1975.

Za dogovor o višini posameznih tranš in načinu vračila se pooblasti direktorja Gregorja Klančnika.

— V smislu predpisov o deviznem poslovanju se italijanski tvrdki FERIT odobri bonifikacija v znesku 35.311 lir.

— Priporočati je komisiji, ki je bila imenovana za pripravo predloga razdelitve sredstev, namenjenih za dolgoročni kredit individualne gradnje stanovanj, da poleg drugih kriterijev pri prosilcih upošteva tudi višino zneska, ki so ga vpisali za notranje posojilo železarne.

-et

KAJ JE NAŠ PONOS

Vemo, kako plemenita jekla znamo izdelovati v naših obratih. Radi slišimo posebno o tistih izdelkih železarne Ravne, ki so si pridobili ugled v svetu. Saj oni so nam ponos in dobiček po materialni in moralni strani. Prinašajo vero v naše sposobnosti, po pravici zbujaajo samozavest in občutek enakopravnosti z narodi razvite kulture. Vsa visoko cenjena plemenitost našega dela ne more izhajati iz sodobnosti, popolnosti produkcijskih naprav, saj so znani primeri, ko ljudje z najmodernejšo tehniko niti do dobičkov ne morejo. Poznamo uničene dežele, ki so sposobne v kratkem obnoviti gospodarstvo in tekmovali glede produktivnosti z vsakomer. Vidimo nezamenljivost človeške sposobnosti, zavzetosti, nadarjenosti. Kdor se zanaša, da bo vse prebral iz knjig in vse lahko videl drugje za vzorec, bo dajal sadove kakor samotni grm v puščavi.

Kdor želi producirati kvalitetne izdelke iz plemenitega jekla, naj ima tudi možnost, da se sam prepriča doma o njihovi kvaliteti. Temu namenu služijo preizkusne naprave. Tako v produkcijskih postopkih kot tudi na področju preizkuševalne tehnike so možne dragocene izboljšave in iznajdbe.

Vzemimo primer, da se pogledamo v študij obstojnosti orodij ali pa celo samo rezil. Vidimo, da ne bo samo čisto drsenje vzrok zatopitve rezila, ampak bodo še posebno škodljivo vplivali udarci na delovno površino oziroma rezilni rob.

Zaželeli smo si poskusne metode, ki bi bila enostavna, ne bi zahtevala dragih naprav in prob ter bi omogočala preizkušanje obstojnosti proti mirni drsni in udarni drsni obrabi. V knjigah se najdejo opisane številne metode in naprave za preizkušanje obrabne obstojnosti. Zapletenost obrabe onemogoča vpeljavo ene metode za splošno veljaven standardni preizkus. Eno jeklo se zelo različno obnaša pri raznih pogojih obrabe. Hitrorezo orodno jeklo je najboljšo za hitro odrezovanje, vrtanje; pri delu, kjer ne nastopajo povišane temperature, pa se precej bolje obnese jeklo z dvema odstotkoma ogljika in dvanajst odstotki kroma. Železniške preusmerjevalne tračnice, tako imenovana srca, se odlično obnesejo, če so iz jekla z dvanajst odstotki mangana. Ko bi jih izdelali iz veliko tršega, krhkega orodnega jekla, bi bile veliko dražje in pri tem manj primerne. Kakšno jeklo vzeti za valje pri mlinih in kakšno za

Naše poletje

Foto: F. Kamnik

mlinske plošče ali za plošče drobilcev? Obraba s peskom, rudo ali lesom poteka po drugačnem mehanizmu kot obraba kovine s kovino. Različne kovine različno obrabljajo. Če je drsna površina mokra ali mazana z oljem, se pri določenih jeklih obrablja drugače, kot če je drsna površina pri teh istih jeklih suha. Vzemimo jeklo za kroglične ležaje, kjer nastopa kotalna obraba. Ni za gotovo obstojnejše na drsno obrabo od jekla, ki se pri kotalni obrabi slabo obnese.

Ni upanja, da bi si izmislili univerzalen poskusni način za določanje obstojnosti proti drsnim in kotalnim, suhim in mazanim obrabi s kovinami in nekovinami. Zato smo navadno zadovoljni, če preizkusimo obstojnost določenega jekla proti kotalni in drsni obrabi. Za snov, ki obrablja, vzamemo primerno jeklo. To pa je šele laboratorijski preizkus in se rezultatov, dobljenih z njim, ne more zmerom uporabiti v praksi. Lažje vsakdo verjame poskusu, ki je praktičen preizkus danega konstrukcijskega elementa in je zato drag ter dolgotrajen. Saj izdelava konstrukcijskega dela zahteva več stroškov kot izdelava prob za laboratorijski poskus. Nihče tudi ne bo poskušal konstrukcijskega dela, ki bo po njegovem hitro odpovedal zaradi prekomerne obrabe. Zato imajo obrabni poskusi še mesto tudi v laboratorijih.

Ker univerzalnih poskusov ni, smo se omejili na razmišljanje o načinu preizku-

šanja jekel, ki se uporabljajo za orodja. Predvsem nas zanima obstojnost pri navadni temperaturi. Morda bi lahko uporabili probe, ki so npr. že šle skozi merjenja žilavosti. Dobro bi bilo meriti obstojnost rezilnega roba pri mirnem drsenju in pri drsenju, kjer nastopajo tudi udarci. Orodno jeklo je zelo obstojno na obrabo in trdo — kako bi sicer z orodji obdelovali vsak drug material? — zato se zdi primerno preizkušati na obrabo oster rob, ne pa poskev probe. Rob zato, ker želimo kratkotrajen preizkus in bo obraba tankega roba hitra ter se bo z lahkoto merila. Kratkotrajna obraba večje ploskve probe bi se dala meriti samo s tehtanjem pred preizkusom in po njem, razlike med jekli bi bile majhne in nezanesljive.

Če rob probe uporabimo kot neke vrste rezilo noža, dobimo zelo enostaven poskus. S spreminjanjem oblike protiprobe lahko ustvarimo bolj ali manj udarno drsenje probe. Protiprobe imenujemo probo iz snovi, na kateri obrabljamo probo.

Poskusni način, ki smo si ga tako zamislili, ima prednost pred drugimi metodami, ima pa tudi hibe. Je enostavno izvedljiv, probe se dobijo zastonj od žilavostnega preizkusa in je potrebno izdelati samo protiprobe. Poskusna naprava ima le malo delov in jo naši sposobni strokovnjaki sami izdelajo. Kljub temu, da merimo obrabno obstojnost, to je trajnost,

se poskus lahko opravi tako rekoč v nekaj sekundah, v eni ali dveh minutah. Z malenkostno spremembo oblike in mer protiprobe dosežemo poleg obrabnih še velike udarne učinke. Hibe, šibke točke naprave in postopka preizkušanja so v glavnem lahko netočnost zaradi stroja, s katerim preizkušamo in predvsem netočnost prob. Ker imamo opravka s preizkusom rezila, bi morali biti poskusni robovi vedno pod enakim kotom glede na protiprobe, česar pa ni mogoče v popolnosti doseči. Dokazali smo, da je ta metoda približno enako natančna kot nekateri drugi načini tehnoloških preizkusov. In s tem smo lahko zadovoljni.

Obraba je eden najbolj zapletenih pojavov, s katerimi se srečujejo načrtovalci, konstrukterji in potrošniki. Enosmiselno opredeliti je ne moremo, poskušamo pa jo analizirati, razstaviti na takšne pojave, ki so že kolikor toliko pojasnjeni. Za orodja se zdi najprimernejše razdeliti obrabo na čisto mirno drsno in na takšno z zelo močnimi vmesnimi udarci. Med tema dvema možnostma si jih lahko zamislimo še veliko, ni pa jih potrebnih več, kot je na razpolago izrazitih tipov orodnih jekel. Koliko bosta znanost in zatem praksa cenili te naše načrte za klasificiranje jekel po obrabni obstojnosti, nam še ni znano. Živimo pa lahko v zavesti, da smo storili, kar smo najboljšega mogli.

Franc Uranc, dipl. inž.

SKLEPI UPRAVNEGA ODBORA

Seje upravnega odbora v mesecu juliju so bile v glavnem namenjene razpravi in analizi periodičnega obračuna za prvih šest mesecev letošnjega leta, zasnovam za finančni plan, plan števila zaposlenih in osebnih dohodkov za drugo polletje letošnjega leta ter razdelitvi sredstev, namenjenih za kreditiranje individualne gradnje stanovanj. Upravni odbor pa je na sejah moral reševati tudi nekatere tekoče zadeve iz poslovanja in dela naše železarne.

Upravni odbor je po obrazložitvi poslovnega poročila in ugotovitvi finančnega rezultata sklenil, da je poročilo o poslovanju železarne v 1. polletju letošnjega leta, kot je pripravljeno, posredovati v razpravo in odobritev delavskemu svetu podjetja. Poleg pripomb, ki so bile predmet obravnave tudi na zasedanju delavskega sveta podjetja, pa je bilo na upravnem odboru nekoliko več pripomb na kasnitve dobavnih rokov, vprašanje dolžnikov in naših obveznosti do dobaviteljev. Ugotovljeno je bilo, da so vsi naši obrati z naročili zasedeni vse do konca letošnjega leta in da imamo že precejšnje zaostanke v dobavah. Problem bi po mnenju nekaterih bilo mogoče reševati z dodatno zaposlitvijo in boljšim izkoriščanjem proizvodnih naprav, vendar vodstva obratov v svojih zahtevah po novih delavcih ne uspejo. Posledica tega je, da povsod vsi stroji in naprave niso polno izkoriščeni. Kar se tiče števila naših dolžnikov, pa bi po mnenju upravnega odbora morali v železarni storiti vse, kar je mogoče, da se njihovo število zmanjša

in s tem omogoči zmanjšanje naših obveznosti.

Upravni odbor je tudi ugotovil, da je delavski svet podjetja finančni plan, plan števila zaposlenih in osebnih dohodkov sprejel samo za prvo polletje letošnjega leta, zato bo temu organu na naslednjem zasedanju predložiti predlog navedenih planov za drugo polletje letošnjega leta. Pri sestavi predloga bo upoštevali že sprejeti sanacijski načrt in dosežene rezultate prvega polletja, posebno še, ker so podani vsi realni pogoji, da jih v drugem polletju še celo nekoliko izboljšamo. Upravni odbor se je prav tako strinjal, da morajo s povečano realizacijo in produktivnostjo dela porasti tudi poprečni osebni dohodki, strinjal pa se je tudi s tem, da je treba stopnjo delitve povečati od sedanjih 14 na 13,4 % od realizacije. Tak zaključek je upravni odbor osvojil ob ugotovitvi, da so podani realni pogoji, da se OD kljub zmanjšani stopnji delitve povečajo od poprečno 1.132,00 din, doseženih v 1. polletju, na 1.182,00 din v 2. polletju. Ker je zaradi objektivnih pogojev poslovanja v mesecu juliju in avgustu pričakovati nekoliko slabši poslovni rezultat, je upravni odbor menil, da je kljub osvojenemu predlogu za spremembo stopnje delitve osebnih dohodkov ter za navedena dva meseca obračunati po stopnji delitve, veljavne za 1. polletje letos. Predlog, ki ga je upravni odbor osvojil, pa bo seveda moral potrditi še delavski svet podjetja.

Poprečne osebne dohodke, ki so jih v železarni v posameznih mesecih dosegli

obratu, smo doslej objavljali v našem Informativnem fužinarju. V prikazu izplačanih osebnih dohodkov pa je bil upoštevan tudi dodatek za letošnje dopuste, ki sicer bremeni sredstva sklada skupne porabe, ki ga bomo ustvarili letošnje leto. Poprečni osebni dohodki so tako bili v poprečju višji, kot so bili sicer izplačani na podlagi doseženega dela in poslovnega rezultata železarne. Njihova višina pa je bila često predmet pripomb ljudi izven naše delovne skupnosti. Z namenom, da bi se temu v bodoče izognili in ker so doseženi in izplačani osebni dohodki redno mesečno objavljeni v službenem biltenu naše železarne in tako zaposlenim vedno dosegljivi in na razpolago, je upravni odbor odločil, da tabele o poprečno doseženih in izplačanih osebnih dohodkih v Informativnem fužinarju v bodoče ne bomo več objavljali.

Upravni odbor je bil tudi seznanjen, da je bil s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov vseh treh slovenskih železarn dosežen sporazum, da bodo 15. septembra letos člani delovnih skupnosti slovenskih železarn z referendumom odločali o predlogu združitve. Po dogovoru bodo zato 15. avgusta v vseh treh železarnah zasedanja delavskih svetov podjetij, na katerih naj bi poleg razprave o pomenu združitve slovenskih železarn ta organ razpravljal še o predlogu statuta in pogodbi združenega podjetja ter sprejel sklep o razpisu referenduma. Še pred tem pa bo članom delovnih skupnosti na razpolago potrebna

brošura, v kateri bo pojasnjen namen in pomen združitve, na razpolago pa tudi predlog statuta združenega podjetja in pogodba o združitvi. Upravni odbor se je tudi strinjal, da je delavskemu svetu na zasedanju, katerega datum je tako že določen, posredovati v potrditev finančni plan, plan števila zaposlenih in osebnih dohodkov za 2. polletje letošnjega leta.

Komisija, ki jo je imenoval upravni odbor za pripravo predloga razdelitev sredstev, namenjenih za kreditiranje individualne gradnje stanovanjskih hiš, je predlog razdelitve sredstev že pripravila. O predlogu se je razvila daljša razprava. Upravni odbor je moral predvsem ugotoviti, da komisija ni upoštevala priporočila delavskega sveta podjetja, da naj poleg drugih kriterijev pri vseh prosilcih upošteva tudi višino zneska, ki so ga ti vpisali za notranje posojilo železarni. Ob tem je bilo ugotovljeno, da v nekaterih obratih z vpisom notranjega posojila dejansko še niso pričeli, da so nekateri izmed prosilcev za kredit posojilo sicer vpisali, da pa je med njimi tudi nekaj takih, ki sicer prosijo za kredit, sami pa do potreb železarne in razpisanega notranjega posojila niso pokazali potrebnega razumevanja. Ker ne bi bilo prav, da priporočila delavskega sveta ne bi upoštevali že pri razdelitvi letošnjih, čeprav mogoče skromnih sredstev, upravni odbor predloga komisije ni osvojil, nasprotno, sklenil je, da se z razdelitvijo sredstev, namenjenih za kreditiranje individualne gradnje stanovanj, počaka tako dolgo, da bo v železarni zaključen vpis notranjega posojila.

Z dopolnjenim pravilnikom vrednotenje dela po enotnih osnovah je bil uveden naziv »specialist« in uvedena skupina 8/a. Pristojnost potrditve del, ki se lahko uvrstijo v skupino 8/a, in priznanje naziva »specialist« je s pravilnikom prenesena na upravni odbor. Posamezni obrati so zato dostavili upravnemu odboru predloge, katerim delavcem naj se prizna naziv »specialist« in se jih razvrsti v skupino 8/a. Pri obravnavi predlogov pa je moral upravni odbor ugotoviti, da prihaja do nekaterih neskladij in različnih tolmačenj tega določila. Gre za to, da naj bi se naziv »specialist« in razvrstitev v skupino 8/a priznal zaposlenim v tistih obratih, kjer del nimajo razvrščenih po kodeksu del. Tam, kjer so dela razvrščena v kodeks del, pa je po mnenju upravnega odbora določiti dela, za katera se zahteva strokovnost skupine 8/a, kar pomeni, da se bodo zaposlenim osebni dohodki po skupini 8/a obračunavali tedaj, kadar bodo taka dela tudi opravljali. Upravni odbor je zato v smislu 19. člena pravilnika za vrednotenje dela po enotnih osnovah osvojil predlog vodstva elektro in strojnega remonta in v teh dveh obratih predlaganim delavcem odobril naziv »specialist«, medtem ko je predloge obratov, v katerih so dela razvrščena v kodekse del, odklonil. V teh obratih se bodo zaposlenim osebni dohodki po skupini 8/a lahko obračunavali tedaj, če bodo taka dela opravljali. Obratovodstva nekaterih obratov bodo zato morala skrbeti, da bodo ti delavci dobili čim več del, razvrščenih v skupino 8/a.

Med zaposlenimi, ki naj bi se jim priznal naziv »specialist«, je bilo navedenih tudi nekaj delavcev, ki so šele krajši čas zaposleni v naši železarni. Če imamo naše strokovne delavce po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov razvrščene v strokovne grupe in lahko napredujejo le po letih službe, upravni odbor meni, da bi to moralo v določeni meri veljati tudi pri odobritvah naziva »specialist«. Sklenil je zato, da je določila 19. člena pravilnika za vrednotenje dela po enotnih osnovah tolmačiti tako, da se naziv »specialist« ne more dodeliti nobenemu zaposlenemu, dokler nima najmanj tri leta prakse v svoji stroki. Delavci, pri katerih je ta pogoj izpolnjen, nimajo pa še šest let delovne dobe, lahko dobijo največ 6 % dodatka za dela skupine 8/a. Do polnega dodatka osebnih dohodkov za to skupino so tako upravičeni samo zaposleni, ki imajo že najmanj šest in več let strokovne prakse. Višino pripadajočega odstotka v mejah, ki jih je tako odredil upravni odbor, pa mesečno določajo vodstva obratov.

Z drugih področij poslovanja so bili sprejeti naslednji sklepi:

— Na predlog metalurškega oddelka TKR in oddelka za organizacijo in študij dela se je inž. Srečku Kosmini in inž. Boštajnu Rodetu v smislu 39. člena pravilnika o delitvi osebnih dohodkov za prehod iz grupe v grupo beneficirala delovna doba za tri leta. Beneficirana delovna doba se obema pri obračunu osebnih dohodkov prizna od časa, ko bosta izpolnila pogoje, ki jih določa 9. odstavek citiranega člena oz. ko bosta predložila strokovni elaborat. Upravni odbor je pri sprejetju odločitvi upošteval, da gre v predlaganem primeru za deficitarni poklic in dejstvo, da sta se oba za opravljanje dela, ki ga vršita v naši železarni, praktično usposabljala na računskem centru v Ljubljani že v času rednega študija.

— Upravni odbor je bil tudi seznanjen z vsebino pisma okrožnega javnega tožilstva v Mariboru, v katerem navaja nekatera svoja mnenja in ugotovitve v zvezi s požarom 1. junija letos v naši železarni in hkrati opozarja na večjo skrbnost do

zavarovanja objektov pred požari. Upravni odbor je ob tem ugotovil, da je tako o vzrokih požara kot tudi ukrepah, ki so bili nato storjeni, bil že govor na upravnem odboru, pa tudi na zasedanju delavskega sveta podjetja.

— Na podlagi dodatnih pojasnil in ugotovitev kadrovskega oddelka je bilo ugotovljeno, da v železarni zaposlena Dragica Rak ne izpolnjuje pogojev za odobritev ugodnosti, določenih v 58. členu pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, zato je bila njena zahteva zavrnjena.

— V smislu čl. 17 pravilnika o delitvi stanovanj je upravni odbor ugodil prošnji Ivana Perovca in ga delno oprostil predplačila za stanovanje, ki mu je dodeljeno, medtem ko je prošnjo Karla Krevha na podlagi mnenja, ki ga je posredovalo vodstvo obrata, odklonil.

Na predlog uprave podjetja in posameznih sektorjev so bila odobrena službena potovanja v inozemstvo, in sicer:

— inž. Janezu Permanu 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo;

— inž. Mitji Šipku 6-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo;

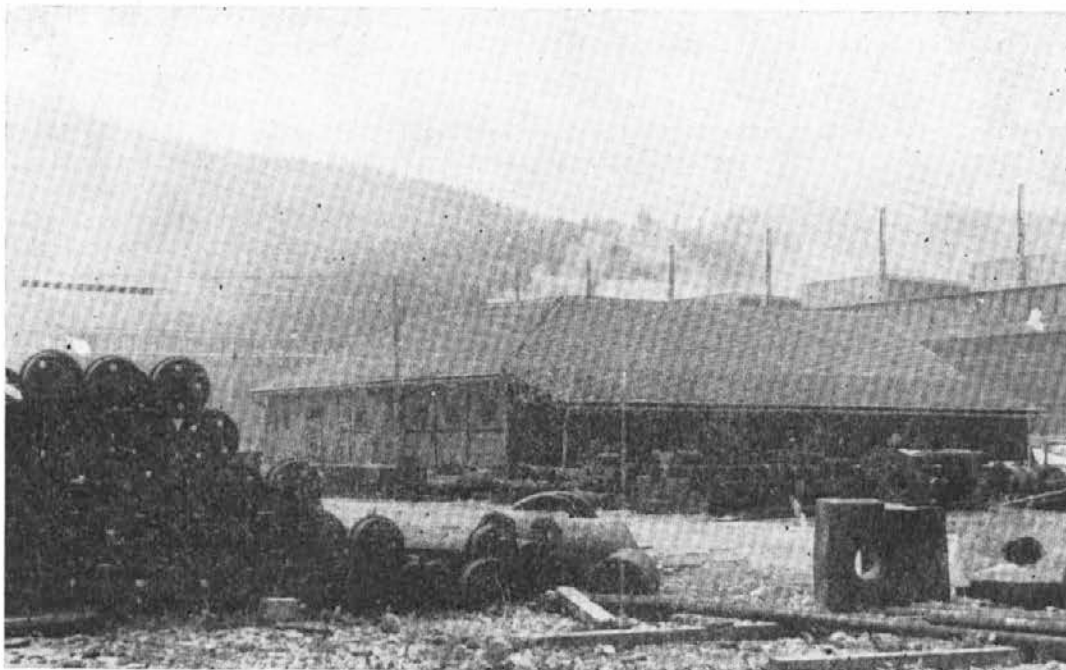
— direktorju Gregorju Klančniku, inž. Božu Cimermanu in inž. Jožetu Geršaku 2-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo v zvezi s proizvodnjo stiskalnic in njihovo prodajo v to državo;

— Jožetu Maticu 4-dnevno službeno potovanje v Švico v zvezi s prodajo določenih izdelkov iz jeklene litine v to državo;

— Francu Sedelšaku in Petru Šteharniku 12-dnevna strokovna izpopolnitev pri tvrdki IGF v Italiji, kjer naj bi se usposobila za delo na centrifugalnem stroju, ki nam ga bo dobavilo to podjetje;

— inž. Jožetu Geršaku, Štefanu Ottu in inž. Mateju Smrtniku naknadno enodnevno že opravljeno službeno potovanje v Avstrijo.

Za našega predstavnika v jugoslovanskem komiteju za elektrotermijo in elektrokemijo je upravni odbor določil inž. Janeza Bratino, za našega predstavnika v gospodarski zbornici SRS pa direktorja Gregorja Klančnika.

Kontrasti

Posojilo — generalka za referendum

Dve, za železarno pomembni akciji smo si zastavili v kratkem razdobju dveh mesecev: vpis notranjega posojila in glasovanje o združitvi slovenskih železarn. Prva akcija se te dni zaključuje, od druge pa nas loči razmeroma kratka doba enega meseca.

Ker je bil ta članek pisan zadnjega julija in bi bilo torej nesmiselno navajati takratne podatke, noben prerok pa na njihovi podlagi ne bi mogel predvideti, kako se bo vpisovanje izteklo, lahko le upamo in verjamemo vse dobro. Je pa ta akcija pokazala nekaj napak, ki so morda tako značilne za nas, da se prav lahko ponovijo še enkrat. Ker to ne bi bilo koristno, si jih oglejmo поблиže.

Trikrat napisano še ni enkrat prebrano

Razlogi za razpis notranjega posojila, njegov pomen, prednosti in tehnika vpisovanja so bili obravnavani na zasedanju delavskega sveta, na sejah upravnega odbora, opisani pa prvič v Obvestilih delovne skupnosti, drugič v 7. številki Informativnega fužinarja, tretjič pa na rumenih listkih v plačilnih kuvertah. Kljub vsemu temu je bilo treba potem precejšnjemu številu sodelavcev še posebej razlagati in pojasnjevati vse od kraja.

Iz tega sledi, da pisana beseda in razlaga v naši železarni ne prodre do vsakega sodelavca in so za uspeh množične akcije nujno potrebni še sestanki sindikalnih podružnic po obratih in drugi.

Landsknehti ali tovariši v dobrem in slabem?

Zgodovina nas uči, da so se ljudje zmeraj vojskovali bodisi za ideale ali za denar. Med plačanci so bili posebno prosluli landsknehti, ki so se danes borili za enega gospoda, jutri pa že proti njemu, če jih je kdo bolje plačal. Partizanov in Vietnamcev ob njih ni treba še posebej predstavljati.

Pri nas se sicer ne ubijamo, za osebne koristi pa se za lepim obrazom, še lepšimi besedami in strokovnimi nazivi kar precej ženemo (»če ne dobim tega in tega, bom pa šel v drugo podjetje, kjer me bodo bolje plačali«), tako da miselnost landsknehtov še ni povsem izumrla in na tihem lovi vago s tistim idealizmom pri nas, ki vidi razen svoje denarnice tudi še interese podjetja in delovne skupnosti. Takšni ljudje znajo prijazno kimati ob pomembnih sklepih, ki obvezujejo k polni podpori, ne sklepov ne svojega kimanja pa ne jemljejo resno, ne storijo tistega, čemur so pritrdili, imajo morda ob strani tudi pikre pripombe v nasprotnem smislu in s tem akcijo celo zavirajo.

To je druga nevarnost za uspeh.

Upravni odbor je poleg tega moral odločati še o nekaterih pritožbah in raznih drugih prošnjah in vlogah. O stališčih in odločitvah, ki jih je upravni odbor s tem v zvezi sprejel, pa so bili vsi osebno obveščeni.

— et

Čisti računi, ponavljanje in utrjevanje

Vsaka stvar se pri nas dolgo seje in premleva. Ko pa je enkrat tako jasna, da noben pikolovec ne bi mogel najti dlake v njej, lahko rečemo, da so karte na mizi in računi čisti. In glede integracije to zdaj menda lahko rečemo.

Zdaj pa pride do tistega, kar je vsak od nas nekoč na svoji koži občutil v šoli:

Tehnične izboljšave

Orodni kovač v topilnici Franc Pečnik in sodelavec oddelka za organizacijo in študij dela Peter Grögl sta rekonstruirala klešče za izpraznjevanje ingotov. Stare so bile izdelane iz enega kosa, in ko so se jim obrabile konice, so bile neuporabne. Klešče sta rekonstruirala tako, da sta jim na mestu, kjer prijemljejo, vstavila čeljusti iz tršega materiala, ki se po obrabi lahko zamenjajo.

Letni prihranek, dosežen z izboljšavo, znaša 25.347,53 din. Komisija za racionalizacije jima je dodelila enkratno nagrado 919,73 din, ki si jo delita: Franc Pečnik s 60 odstotki in Peter Grögl s 40 odstotki.

Vodja nabavnega oddelka Maks Viternik je uvedel samokopirni papir za obrazce naročilo, potrdilo naročila in račun. Obrazci so sicer nekoliko dražji kot iz navadnega prebojnega papirja, vendar odpade uporaba karbon papirja, tako da so v končni meri cenejši. Obrazca potrdilo naročila in račun se bosta z novo organizacijo odpravila in se bosta razmnoževala z razmnoževalnim strojem; predvideva se, da bosta v uporabi pol leta od uvedbe, kar je potrebno upoštevati pri izračunu prihranka. Obrazec naročilo se bo tudi nekoliko spremenil, vendar se bo zanj še nadalje uporabljalo samokopirni papir.

Upoštevajoč navedena dejstva znaša letni prihranek, dosežen z izboljšavo, 2 milijona 429.126 S din. Komisija mu je dodelila enkratno nagrado 763,00 din.

Delovodja ostrega brušenja Jože Pori in izumski delovodja ozobljenja in brušenja Jakob Paradiž sta izboljšala orodje za pehanje dveh sestavnih delov pnevmatskega orodja, in sicer za vodilo račke in bronasto pušo. Stari pehalni noži so bili izdelani iz materiala BRW-2 in iz enega kosa. Po obrabi se je moral cel nož zamenjati. Novi noži imajo na koncu trdo kovino, in ko se ta obrabi, se zamenja samo njo, držalo pa lahko ostane staro.

Prednosti novih pehalnih nožev so večja storilnost, daljša izdržljivost med brušenji, boljše točnost in prihranek repičnega olja, ki sedaj za pehanje ni več potreben.

Letni prihranek, dosežen z izboljšavo, znaša 33.848,00 din. Komisija jima je dodelila enkratno nagrado 992,35 din, ki si jo delita v razmerju: Jože Pori 60 odstotkov in Jakob Paradiž 40 odstotkov.

Ključavničar pri strojem remontu Viljem Vinkl je na manipulatorju pri 1200-tonski stiskalnici zamenjal jeklene cevi z visokotlačnimi gumijastimi. Jeklene cevi so bile namreč že precejkrat varjene in so

— najprej smo »vzeli« novo snov, nato pa smo jo ponavljali in utrjevali, jo sukali pa spet ponavljali tako dolgo, dokler je res ni znal še zadnji repetent v razredu.

To nikakor ni prijeten popravek, je pa zadnji pogoj za uspeh neke akcije, ki odloča o zares pomembni stvari.

Če nas je akcija ob vpisovanju notranjega posojila vsega tega naučila, potem je bila dobra generalka za septembrski referendum.

n. r.

pogosto pokale. Demontiranje, varjenje in montiranje jeklenih cevi pri defektih je povzročalo precejšnje zastoje. Poleg tega so bile cevi priklopljene direktno na rezervoar in kadar so se popravljale, je bilo treba rezervoar izprazniti. Vzporedno z zamenjavo cevi je avtor na njihovih začetkih namestil ventile, da se lahko olje zapre, kadar je potrebno katero od cevi zamenjati.

Letni prihranek, dosežen z izboljšavo, znaša 53.225,00 din. Komisija mu je dodelila enkratno nagrado 945,45 din.

Asistent elektro vzdrževanja jeklarne Otmar Leš in izumski delovodja elektro vzdrževanja topilnice Ivan Jezernik sta rekonstruirala dovod elektroenergije od transformatorja do elektrod na 25-tonski elektro obločni peči v talilnici I.

Po starem je bil dovod izveden z golimi pregibnimi bakrenimi kabli preseka 400 kvadratnih milimetrov. Medsebojno so bili kabli za vsako fazo povezani v platneno vrečo, ki je služila za izolator. Slaba stran takšne izvedbe je bila, da so se posamezni prameni v kablilih lomili in cefrali in je bilo treba vsako leto celoten dovod zamenjati.

Nov dovod je izveden z golimi pregibnimi bakrenimi kabli preseka 1000 kvadratnih milimetrov. Vsak kabel je na razdalji pol metra obdan s 110 milimetrov dolgim vulkaniziranim gumijastim plaščem, ki varuje kabel pred medsebojnim trenjem pramenastih žil. Poleg tega je bilo potrebno pri prejšnjem sistemu skupaj s kabli zamenjati tudi kabelske čevlje, ki so bili izdelani iz bakrene pločevine in na kabel vtisnjeni, medtem ko so po novem kabelski čevlji uliti iz medenine in jih je mogoče uporabiti skoraj neomejeno krat. Letni prihranek znaša 55.526,52 din in je izračunan na predpostavki, da bo po novem izdelan dovod zdržal tri leta.

Komisija jima je dodelila enkratno nagrado 1.518,92 din, ki si jo delita v razmerju: Otmar Leš 60 odstotkov in Ivan Jezernik 40 odstotkov.

Delovodja termične obdelave Ivan Gradišek je podaljšal globinsko peč in kalilni bazen za 400 mm in s tem omogočil, da se lahko termično obdelujejo za toliko daljši kosi.

Ekonomskega učinka pri tej nalogi ni mogoče dokazati, zato mu je komisija dodelila enkratno nagrado 500,00 din.

Asistent oddelka tehničnih plinov Alojz Janežič in delovodja kisikarne Otmar Rodošek sta zmanjšala porabo elektroenergije pri proizvodnji kisika. To sta dosegla

POČITNIŠKI PORTOROŽ

V senci južnega drevja

Pred leti je Informativni fužinar priobčil o našem počitniškem domu v Portorožu hudomušen ter tu in tam tudi piker zapis. Prav veseli smo torej, da bo obogajega tokrat manj.

Največji napredek je nedvomno urejena betonska plaža med ostanki ladjedelnice in skladišči soli. Če morje ob slovenski obali (in torej tudi pred našim domom) ni bolj čisto, ni krivda uprave doma. Plaža je tudi blizu, da bolj blizu ne more biti. Skok čez cesto, pa si tam, če ne skočiš ravno pred avtomobil, ki vozijo tam mimo dobrih 60 km na uro, včasih celo v kolonah. Ko smo iskali ustrezne prometne znake, ki bi bodisi opozarjali k počasnejši vožnji ali na prehod za pešce, jih nismo našli. Star zarjavel znak pove, da je tam nekje križišče z neprednostno cesto — premalo za resno opozorilo. Spet ni dolžnost doma, da postavlja prometne

tako, da sta namesto zračnega kompresorja kapacitete 1700 Nm³/h dala v obratovanje kisikov kompresor kapacitete 345 Nm³/h, ki je stal neizkoriščen. Ta izboljšava je zahtevala manjšo rekonstrukcijo, ki je stala približno 2.000,00 dinarjev. Izboljšava bo aktualna toliko časa, dokler ne bo začela obratovati v topilnici II še druga peč, potem bo namreč zdajšnja količina kisika premajhna in bo potrebno pognati kompresor kapacitete 1700 Nm³/h. Takšno stanje pa bo trajalo približno eno leto.

Letni prihranek, dosežen z izboljšavo znaša 165.862,40 dinarja. Komisija jima je dodelila enkratno nagrado 3.537,93 dinarja, ki si jo delita v razmerju: Alojz Janežič 70 odstotkov in Otmar Rodošek 30 odstotkov.

K. F.

znake, kazalo pa bi resno opozoriti merodajne, da bi ga postavili. Če je vprašanje denar, bi ga gotovo naš sindikat rad prispeval za varnost naših otrok.

Senčni vrt je prijetno zatočišče pred vročino, in če ga ne hvalimo predolgo, ker je že večkrat bil pohvaljen, potem smo že v domu in pri njegovih značilnostih. V vsaki izmeni ga napolnijo drugi gostje, ljudje z drugačnim okusom, željami in zahtevami. Osebjem se trudi ustreči vsem po najboljših močeh. Bolj belih deklet najbrž zlepa ni ob morju, kot so kuharice in strežnice v našem domu, toliko dela torej imajo in tako malo časa za kopanje in sončenje.

Cez kuhinjo in hrano ni pritožb. Tudi cene za morje in Portorož niso slane. Če imate otroke, jim skuhamo mleko, čaj, če zbolite (kar se pač tudi zgodi), se lahko domenite za dietno hrano. Tudi po naročilu lahko jeste. Po mednarodno bi se

torej kuhinji v našem domu zares lahko reklo O. K.

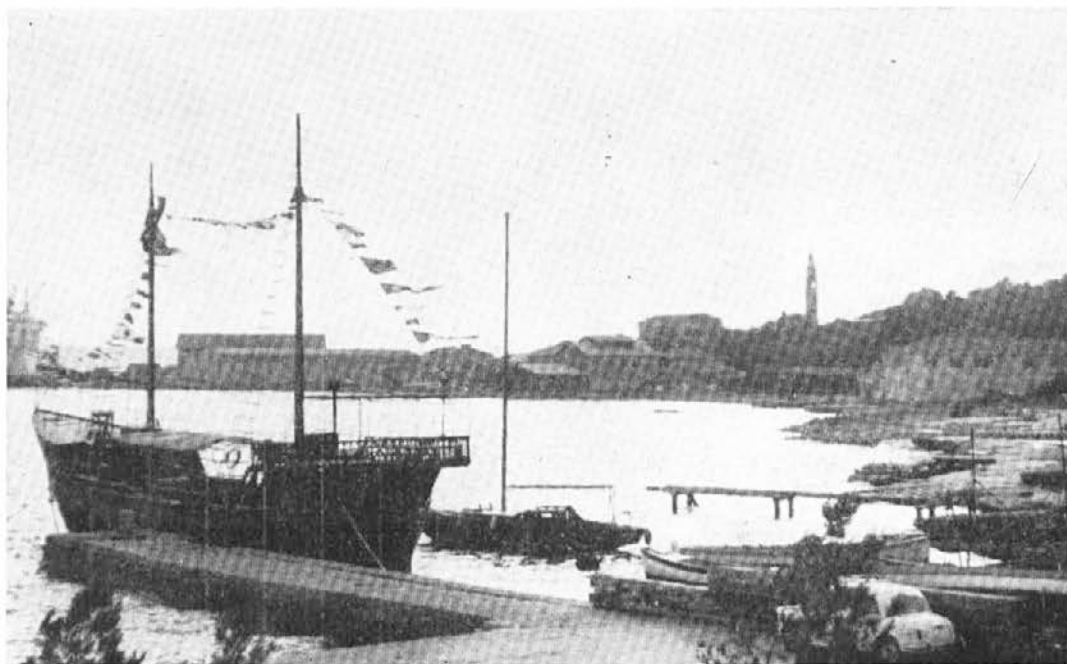
Izbira pijač ni velika. Mokre so vse, mrzle pa takrat, kadar hladilnik deluje. V točilnici se trudijo ustreči gostom. Če gost želi, da džuboks tuli, ga torej pustijo tuliti. Če gost želi sam tuliti (v prepričanju, da poje), mu priznavajo enakopravnost z džuboksom. Če niso glede tega vsi trenutni prebivalci doma enakega mnenja, je po načelih demokracije sporazum praktično nemogoč. V takem primeru reši človeka lega sobe.

Pred otroškim jokom ponoči rešuje le filozofija: sam jih imam, sem jih imel, jih bom imel. Tudi najbolj zakrknjen samec pač mora priznati, da je bil davno nekoč gotovo kdaj pokakan in se je tudi on drl.

Letne garaže za 4 do 5 avtomobilov so napredek. Če se prehitro motoriziramo in se mora torej ustrezno število avtomobilov ves čas dopusta sončiti, ni krivda našega doma. Nekoliko pisano pa človek ogleduje avstrijske, švedske in nemške avtomobile, če so v senci.

Kot v gaju antičnih bogov

Vsakdanji pejsaž pred našim domom

S tem pa smo pri občutljivi točki, tako občutljivi, da bomo poskušali biti pri razglabljanju o njej skrajno previdni in takti. Tu in tam ima namreč kak naš sodelavec rahel občutek, da je zunanji gost, ki hodi v naš dom samo jest, hitreje in bolje postrežen. Takim v tolažbo stara modrost, da je želodec pred vsakim obrokom pametno umiriti, umirimo pa ga najlaže s čakanjem. Tudi aperitiv ne škodi.

Če smo s tem odpravili inozemce in druge tujce, ostanejo še domači tujci. Kdo je spet to? Silno preprosto: to so Ravenčani, ki niso zaposleni v železarni Ravne, pa vseeno letujejo v našem domu. Brez zveze z železarno seveda niso, saj so morda kdaj v preteklosti bili v njej zaposleni ali se morda spet nameravajo v njej zaposliti. Nekaterim se človek pravzaprav čudi, da so zadovoljni z nekoliko internatskimi sobami našega doma ter z vsem drugim. Po njihovih avtomobilih sodeč so namreč po standardu tako visoko, da bi prej sodili v Palace.

Toda okusi so različni in ker sonce in morje pač vsem privoščimo, prepričani pa smo tudi, da s tem ni bil prikrajšan noben morja željan sodelavec železarne Ravne,

treba pa je tudi vedeti, da lahko brez izgube posluje le do zadnje postelje poln dom, prazen pa ne, je vse v najboljšem redu.

Bojda se vrinejo včasih napake pri štetju ljudi. Tako ima kdo morda v sobi posteljo ali kavč več, kot ga potrebuje, drugi pa se kje malo tiščijo, toda verjamemo, da je vsem težko ustreči. Poleg tega so otroci ulomki, ki rastejo, in je računanje še težje.

Sicer pa je Portorož standardno lep, če sije sonce, in pust, če dežuje. Za debele denarnice je kot povsod na voljo zabava po izbiri, za suhe pa lepi sprehodi. Vsaj formo vivo v Seči se izplača videti, Piran, Fiesò, pač po okusu.

Za konkurenco naši točilnici je bila julija ob pomol prislonjena plavajoča gostilna. Če ni potonila ali odplula, je še vedno tam, v jezo upravnika doma in prizadetih zakonskih žen ter v zabavo moškega dela letujočih sodelavcev.

Toda, kot rečeno: vsem ljudem nikoli ne ustrežeš, vsak gleda in doživlja po svoje, na koncu pa vsakdo prizna, da je bilo na dopustu v našem počitniškem domu v Portorožu kar lepo.

Mark

KULTURNA KRONIKA

Naš pihalni orkester — prvi v Sloveniji

V nedeljo, 29. junija, se je končalo II. republiško tekmovanje pihalnih orkestrów, ki je tri nedeljske večere (15., 22. in 29. junija) potekalo pred velikim številom poslušalcev na Titovem trgu v Kopru. Na tej priložnosti, ki je bila tudi nazoren pregled kar bogate, iz dolgoletne tradicije izvirajoče dejavnosti, se je od 19 prijavljenih zvrstilo 16 pihalnih orkestrów. Porazdeljeni so bili na tri težavnostne stopnje, ki naj bi bile nekakšen okvir njihovih sposobnosti in izvajalskih dosežkov.

V tretji (najlažji) težavnostni stopnji so nastopali in dosegli:

Godba na pihala DPD Svoboda Izola — 269 točk, Godba na pihala Gorje pri Bledu

— 263 točk, Pihalni orkester DPD Svoboda Ormož — 254 točk, Pihalni orkester Alpina Žiri — 248 točk, Godba sindikata TGA Kidričevo — 244 točk, Pihalni orkester Ajdovščina — 237 točk, Sindikalna godba Koper — 231 točk.

V drugi težavnostni skupini so nastopali in dosegli:

Pihalni orkester CGV Maribor — 324 točk, Papirniški pihalni orkester Vevče — 281 točk, Rudarska godba Mežica — 274 točk, Pihalni orkester Piran — 266 točk, Pihalni orkester DPD Svoboda Ptuj 167 točk.

V prvi (najtežji) težavnostni skupini so nastopali in dosegli:

Pihalni orkester ravenških železarjev —

307 točk, Rudarska godba Trbovlje — 307 točk, Pihalni orkester RŽS Idrija — 250 točk.

Pihalni orkestri pa so od 360 možnih točk morali doseči:

za tretjo težavnostno stopnjo najmanj	200 točk
za drugo težavnostno stopnjo najmanj	240 točk
za prvo težavnostno stopnjo najmanj	280 točk

Tričlanska komisija je ocenjevala:

1. intonacijo,
2. zvočnost,
3. skupno igro (uigranost)
4. tehniko,
5. niansiranje, dinamiko in fraziranje,
6. občutek za tempo.

Obvezne skladbe

Za tretjo težavnostno stopnjo: Henk van Lijnschooten — Klokenfest — uvertura; za drugo težavnostno stopnjo: Pi Schaffer — Man in the moon — uvertura; za prvo težavnostno stopnjo: Jos Moerenhout — Vier antwerpse Kunstschilder — uvertura.

Ravenčani smo tekmovali 29. junija, in sicer v prvi težavnostni stopnji. Dolgo smo se pripravljali in na reviji 8. junija na Ravnah tudi dobili vstopnico za tekmovanje. Na dan tekmovanja smo se ob petih zjutraj odpravili proti Kopru s kaj mešanimi občutki. Vsi smo vedeli, da moramo častno zastopati kraj in one, ki nas podpirajo, in se torej kar najbolje odrezati. Med vožnjo je bil vsak zatopljen v svoje misli, kdo ve kakšne, a mnogo jih je gotovo razmišljalo o tem, kakšne volje se bomo vračali iz Kopra in kaj bomo dosegli.

Po ogledu tekmovalnega prostora smo odšli v Simonov zaliv, kjer smo za kosilo in večerjo izvajali promenadni koncert. Več turistov nas je poslušalo tamkaj kot domačinov tu doma. Z navdušenjem so sprejeli naše igranje in nas med prisluženim kosilom venomer spraševali, od kod smo, in kje so te Ravne na Koroškem...

Po dveurnem prostem času je bila od 17. do 18. ure še vaja, nato večerja in končno smo se odpravili nazaj proti Kopru. Ob 20.30 se je tekmovanje začelo, a ker smo nastopali zadnji, smo prišli na vrsto šele okrog 23. ure.

Velika želja nas vseh je bila, da se vsaj čim bolj približamo našim večnim rivalom — Trboveljčanom. Obvezni, pa tudi prosti program smo dobro odigrali in bili prepričani, da bomo dobili kar precej visoko oceno.

Medtem ko je komisija izračunavala končne rezultate, smo za zaključek tekmovanja morali odigrati še eno skladbo in naš dirigent se je odločil za jazz uverturo Halifax, ki jo Ravenčani že poznajo. Uspeh je bil presenetljiv. Tisočglava množica je vstajala s svojih sedežev in nam v ritmu ploskala. To je bilo tisto, kar godbeniku vrača zaupanje v njegovo plemenito delo, ko se spet (po dolgem času) lahko zaveda, da je cenjen, pa čeprav od ljudi, ki jih ne pozna. In končno je bila tu razglasitev rezultatov. Zadržali smo dih, ko je predsednik komisije objavil, da je Pihalni orkester ravenških železarjev dosegel 307 točk, in to enako število kot dve nedelji prej Trboveljčani. Po enainvajsetih letih smo jih

Novi republiški prvaki so kar na plaži zaigrali. Pa tako, da je pol Portoroža prišlo poslušat

Ce za kulturo že na kašipotu ni prostora...

spet dosegli, pa čeprav imajo v svojem sestavu kar 18 visoko kvalificiranih — profesionalnih glasbenikov, mi pa samo enega.

Malo pred polnočjo smo bili gotovi in se odpeljali spat v internat srednje pomorske šole v Piran, v ponedeljek pa smo se zadrževali v našem domu v Portorožu. Nekateri so se kopali, drugi so razmišljali, eni pa kar na glas modrovali o izidu tekmovanja.

Ali je kraj kaj ponosen na to, da si njegova »plehmuzika« deli prvo mesto v republiki? Pa kolektiv, od katerega smo odvisni? Vse bo menda ostalo pri starem. Relacija Ravne—Barbara in mogoče še Kotlje pa Dravograd... vse do trdo prislužene turneje drugo leto po naši slovenski obali.

Naj zaključim z vrsticami, ki jih je prof. Vladimir Lovec objavil v Primorskem dnevniku:

»Žirija je ocenjevala tekmovalce dokaj strogo, sicer pa pošteno in v splošnem nepristransko, če izvzamemo pihalna orkestra iz Pirana in z Raven... V prvi skupini pa so bili Ravenčani edini, ki so dali obvezni skladbi pravo podobo in jo osvetlili v luči, ki jo delo zahteva. Poleg tega so bili brez dvoma preciznejši in v muzikalnem ter poustvarjalnem pogledu prepričljivejši od Trboveljčanov.«

To je priznanje, veliko priznanje in še dodatek k plačilu za trud dirigentu Jožku Hermanu, dvema flavtistoma, dvanajstim klarinetistom, štirim saksofonistom, trem krilovkam, trem karnetistom, trem tenoristom, dvema baritonistoma, petim hornistom, petim trobentačem, štirim trombonistom, petim basistom in štirim na tolkalih pihalnega orkestra ravnških železarjev.

Ivan Gradišek

Kaj vse je kultura

Dva naša najbolj reprezentativna ansambla — Koroški oktet in folklor — sta sicer nastopila v juliju, vendar nobeden

direktno za domače občinstvo. Čeprav je oktet snemal za samostojno televizijsko oddajo, ki jo bo gledala in poslušala vsa Slovenija, in čeprav je folklor nastopila skupaj z najbolj znanimi državnimi ansambli te vrste v Kopru ter jo je prav tako gledala vsa Slovenija, je vendarle pri nas zavladovalo običajno poletno kulturno mrtvilo, ko lahko v tej rubriki posvetimo več prostora splošnejšim vprašanjem, npr. razmišljanju o kulturi in našem odnosu do nje.

Brez zlobe so posneti in objavljeni na tej strani ravenski kašipoti. Le človek z miselnostjo zadržega samca, ki ni nikdar občutil veselja ob zdravi rasti otrok, lahko podpihuje škodljivo borbo med športom in kulturo ter ni sposoben v športnih funkcionarjih in trenerjih — entuziastih videti tovarišev po duhu in miselnosti, ki brez hlastanja po honorarjih enako kot entuziasti kulture stremijo k skladnemu, zdravemu razvoju mladega rodu.

Kakor se šport lahko izrodi v profesionalizem, tako se kultura lahko izrodi v larpurlartizem ali v boleštna stanja zanikanja vsega pozitivnega; torej spet stična točka več v skupnih prizadevanjih za zdravo, sproščeno in svobodno rast mladih.

Nepoučenost in nevednost — kaj drugega skoraj ne more botrovati miselnosti, ki

je je na Ravnah (pa v drugih takih krajih) očitno precej, da smemo po asfaltu pokazati le do stadiona in zimskega plavalnega bazena, v študijsko in muzej pa že ne več, kajti od tam naprej je kulturniški makadam.

Tako Selani ne vedo za umetniško vrednost svojega cerkvenega stropa, Hotuljci najbrž ne za Bernekarja, Ravenčani ne za Antonove freske ne za dragocenosti študijske knjižnice in muzeja, Prevaljčani ne za freske na Barbari in za tragedijo prevaljske železarne, Mežičani ne za vrednost Lenarta, Črnjani ne za Jošta in oltar v cerkvi sv. Ane v Koprivni.

Če bi tujec prišel in vprašal, kaj naj si ogleda pri nas, pa bi mu pokazali kavarno in zimski bazen, bi lahko odmahnil z roko — takih stvari je v vsaki deželi, ki ima denar, dovolj. Kašt, stropov, rezbarij, cerkva in ljudski pesmi pa ni mogoče kupiti niti za dolarje. Te lahko ustvari samo ljudstvo z občutljivo dušo, samosvoje, enkratno v svoji zgodovinski navzočnosti in usodi — seveda tudi dovolj telesno krepko, da to usodo preživi.

Zato se kaže kulturna zavest tudi v poznavanju kulturnih spomenikov svojega kraja in v ponosu nanje, v polaganju asfalta in postavljanju pušic na križiščih.

n. r.

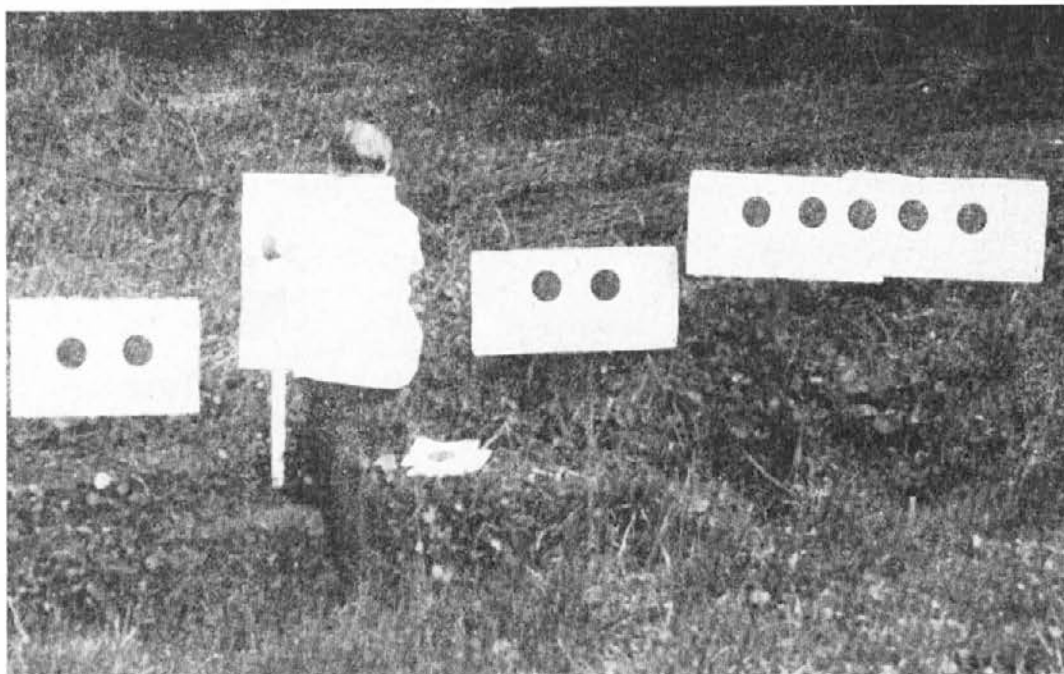
ŠPORTNE VESTI

II. KRITERIJ SLOVENSKE MEST 1969

Občinska zveza je sprejela organizacijo velikega atletskega tekmovanja, ki bo 24. avgusta na Ravnah. Na tem tekmovanju bodo sodelovale moške in ženske reprezentance mest Murske Sobote, Ptuja, Velenja, Jesenic in Raven. Moški bodo tekmovali v disciplinah: tek na 100, 400, 1500 in 3000 metrov, v skokih v višino in daljino, v metu 7-kilogramske krogle in 0,8-kilogramskega kopja, ženske pa v tekah na 100 in 400 metrov, v skokih v višino in daljino, v metu 4-kilogramske krogle in kilogramskega diska. Poleg tega bo na spo-

redu tudi ženska in moška štafeta 4×100 metrov.

Brez dvoma bo to zelo zanimivo tekmovanje, od katerega lahko pričakujemo veliko športnega užitka, na drugi strani pa bo tekmovanje od organizatorjev zahtevalo veliko pripravljalnega dela in brezhibno organizacijo. Na športni uspeh reprezentance Raven ne moremo računati, od vseh tekmovalk in tekmovalcev našega mesta pa lahko upravičeno pričakujemo, da se bodo za naše barve dostojno borili, pa čeprav v panogi športa, ki pri nas še ni zaživila.

Ne čudimo se, če si bo kak strelec zlomil nogo — v redu strelišča še zmeraj nimajo

Ob razglasitvi rezultatov. Od leve proti desni stojijo: Ivan Akrap, Jože Kotnik, Ludvik Kajtnik, Evgen Korinšek, kapetan ekipe, in Maks Šmon

Občinska zveza za telesno kulturo je že julija meseca sestavila močan organizacijski odbor za izvedbo tega tekmovanja in zaprosila vse družbenopolitične organizacije in kolektive ter ustanove za pomoč pri organizaciji tega tekmovanja. Ko to poročamo, že lahko zapišemo, da so nekatera podjetja (tudi izven naše republike) z razumevanjem sprejela ta poziv, zato upamo, da bo tudi gmotno vprašanje organizacije te velike atletske prireditve uspešno rešeno.

Organizatorji vsekakor tudi želijo, da bi bil stadion v nedeljo, 24. avgusta, zaseden »do zadnjega kotička« z ljubitelji športa oz. atletike, ki jih na Ravnah in v okolici vsekakor ni malo. Tudi publika lahko v veliki meri obogati tekmovanje, zato je vsak prav dobrodošel!

ŠTEHARNIK NAJBOLJŠI

Strokovni odbor za atletiko pri ObZTK je zadnje dni julija organiziral in izvedel tekmovanje za atletske ljudski troboj. Prav zanimivo je, da se je tega tekmovanja udeležilo kljub hudi pripeki in kljub počitnicam preko 25 tekmovalcev-članov, kar je vsaj v atletiki na Ravnah razveseljivo število. Ta atletske ljudski troboj je bil pravzaprav nekaj tih obračun med odbojkarji in nogometaši Fužinarja. Po doseženih rezultatih lahko zapišemo, da so odbojkarji bolj vsestranski športniki od nogometašev.

V skupnem plasmaju (tek na 100 metrov, skok v višino in met 7 kilogramske krogle) je vrstni red naslednji:

1. Mičo Šteharnek	1306 točk
2. Janez Dokl	1181 točk
3. Miro Oman	1162 točk
4. Anton Španžel	1113 točk
5. Beno Pandev	1067 točk

V posameznih disciplinah pa je bil v skoku v višino najboljši Dokl s 160 cm, na 100 m je Oman slavil zmago z 12,3 sek., 7 kg kroglo pa je najdalje zalučal Šteharnek, in sicer 11,02 m. Za začetek so to brez dvoma solidni rezultati!

Takih tekmovanj bo potrebno v bodoče še več, če hočemo na atletske steze spraviti čimveč tekmovalcev!

FUŽINAR PETI

Čeprav pri namiznem tenisu še nekaj let ne bomo imeli dobre moške ekipe, pa tudi mladincev ne, ne moremo biti nezadovoljni z najmlajšimi, z mladinkami in članicami, ki še vedno držijo korak z najboljšimi v Sloveniji. Prav njim gre zasluga, da je NTK Fužinar med 21 društvi oziroma klubi končal sezono 1968/69 na odličnem petem mestu!

Pa pogledjmo, kako so se plasirali v slovenski reprezentanci najboljši posamezniki in ekipe NTK Fužinar.

Odlična je Fišerjeva s tretjim mestom pri pionirskih, Kovačičeva je osma, ekipo pa najdemo na 4. mestu.

Pri pionirskih najdemo našega najboljšega (Masilo) šele na 27. do 43. mestu, ekipa pa se sploh ni plasirala.

Petračeva je odlična peta pri mladinkah, Kovačičeva 15., Fišerjeva 22. itd. Ekipa mladink je tretja, kar je najboljši ekipni uspeh igralcev Fužinarja.

Pri članicah je od naših tudi najbolje plasirana Petračeva 10., Krajgerjeva 12., Hanuševa pa 15. v Sloveniji. Kot ekipa so se omenjene tri igralke plasirale na peto mesto, kar ni slabo, lahko pa bi bilo bolje.

Naš najboljši član Jamšek je 25. (če bi hodil na vsa tekmovanja, bi bila njegova uvrstitev znatno boljše) članska ekipa pa je na 14.—19. mestu.

Pričakujemo lahko (vsaj po delu z najboljšimi sodeč), da bo zaključek sezone 1969/70 še boljši!

NAMIZNOTENIŠKI IGRALCI NA ČEŠKEM

Občinska reprezentanca Raven v namiznem tenisu je zadnje dni julija gostovala v Ostravi (ČSSR). V ČSSR so bili igralci Auprih, Maklin, Bauče, Jamšek, Hanuševa in Petračeva, ki so pod vodstvom predsed-

nika strokovnega odbora za namizni tenis tov. Ažmana in še nekaterih agilnih telesnovzgojnih delavcev pri ObZTK vrnili obisk češkoslovaških igralcev in igralk, ki so igrali na Ravnah lani junija. Kakor je bilo pričakovati, so zmagale naše ženske, moški pa so izgubili.

—ate—

STRELJANJE

Strelska družina »Knez Pepi« je izvedla družinsko prvenstvo v streljanju z malokalibrsko puško 3 × 10 + 9 strelav trostav. Tekmovanja se je udeležilo 11 strelcev, ki imajo določeno normo na zračni puški. Ta norma pa je precej visoka, in sicer 240 krogov od 300 možnih. Norma je visoka zato, ker iz varnostnih razlogov lahko strelja z malokalibrsko puško samo dobro izurjen strellec, dokler nimamo urejenega strelišča za to vrsto orožja. Rezultati so bili naslednji: 1. Evgen Korinšek 244 krogov, 2. Anton Špegel 238 krogov, 3. Jože Homan 227 krogov, 4. Hinko Pepčnik 213 krogov, 5. Ivan Gostenčnik 205 krogov, 6. Mirko Hrovatič 203 kroge, 7. Jože Podbevšek 201 krog itd.

—ervi—

TEKMOVANJE ZA RIBIŠKI KOROŠKI POKAL

Dne 15. junija 1969 je bilo na Trbonjskem jezeru ribiško tekmovanje za KOROŠKI POKAL. Tekmovanja se je udeležilo 46 tekmovalcev, od tega 9 mladincev. Kot je bilo pričakovati, so imeli največ uspeha ravenski fužinarji Ludvik Kajtnik, Ivan Akrap, Jože Kotnik, Evgen Korinšek in Maks Šmon, ki so predstavljali prvo ekipo domače ribiške družine Dravograd, dosegli skupno 650 točk ter osvojili prvič prehodni pokal Koroške. Drugo mesto v ekipni konkurenci je zasedla druga ekipa ribiške družine Velenje s 318 točkami, tretje mesto pa četrta ekipa ribiške družine Dravograd z 251 točkami.

Posamezniki so se uvrstili tako:

1. Jože Kajtnik, RD Dravograd, 194 točk,
2. Ivan Akrap, RD Dravograd, 161 točk,
3. Jože Kotnik, RD Dravograd, 123 točk,
4. Krloman Vitmajer, RD Velenje, 108 točk,
5. Stanko Voršič, RD Radgona, 106,5 točke itd.

Korinšek in Šmon sta se uvrstila na šesto in deseto mesto. Pri mladincih je zmagal Marjan Ošlovnik s 101,5 točke pred Danilom Šmonom, 83,5 točke, in Jožetom Lamotom, 49,5 točke.

Najbolje uvrščeni tekmovalci so prejeli diplome in praktične nagrade, zmagovalci pa prehodni pokal v posamezni in ekipni konkurenci. Kot je videti, se naši fužinarji tudi na področju ribiškega športa pričenjajo krepko uveljavljati. K uspehu jim čestitamo in jim ga želimo tudi v prihodnje.

Dober prijem!

Maks Klemenčič

Puščica

Vsa dekleta so dobra — odkod potem hudobne žene?

ZA VROČE DNI

ZIBELKA

Svetovni rekord v počasnosti ima Mahmud Tefrik, mizar v Smirni. Usnar Abdul je naročil pri njem čedno majhno zibelko za otročička, ki je bil na poti. Kot predujem je plačal celo tolar.

Otročička so dobili, zibelke ne. Čez osem dni je Abdul vprašal, če je zibelka že gotova.

»Se ne,« je odgovoril Mahmud premissljeno. Mesec dni pozneje je bila še zmeraj v delu.

Medtem je otročiček rasel. Minila so leta. Iz otročička je zrasel mladenič in mladenič si je vzel ženo.

Nekaj mesecev po poroki je žena razodela možu sladko skrivnost. Ta jo je povedal Abdul, svojemu očetu, in ga spomnil naročene zibelke.

»Imenitno,« je rekel Abdul, »zibelka bi prišla zdaj kot nalašč.«

Podal se je k mizarju in ga spomnil na zibelko.

»Na!« je zaklical Mahmud in vrgel tolar na preprogo, »vzemi svoj tolar nazaj: kar naprej se pa res ne pustim priganjati!«

GROZLJIVA ZGODBA

John, Bob in Sandy so se odpeljali v New York, da bi uživali velemestno življenje. Nastanili so se v nebotačinskem hotelu ter najeli sobo v 100. nadstropju.

Ko so se prvega večera primajali v hotel, je ravno izbruhnila stavka liftbojev. Portir je z obžalovanjem ugotovil, da bodo morali peš v svojo sobo.

Da bi se okrepčali za plezalno turo, so hitro spili še vsak po en whisky, izročili plašče portirju in sklenili takle dogovor:

od prvega do 33. nadstropja bo John jodlal, od 33. do 66. nadstropja bo Bob pel škotske narodne, od 66. do 100. nadstropja pa bo Sandy pripovedoval grozljive zgodbe. Tako so upali prestati naporno pot.

Po dolgem poslavljanju so se začeli vzpenjati. John je jodlal, da je bilo veselje, oni pa so se vzpenjali in vzpenjali. Od 33. nadstropja naprej je Bob pel in bilo je še lepše, oni pa so se vzpenjali in vzpenjali. Končno so prispeli v 66. nadstropje.

Takrat se je Sandy odkašljal in dejal: »Zdaj vama bom povedal grozljivo zgodbo. In najboljše pri njej je, da je resnična: fanta, pravkar sem opazil, da sem ključec od naše sobe pozabil pri portirju!«

KRAVA

V Minnesoti v ZDA je vlak povozil kravo nekega švedskega farmarja. Železniška družba je poslala k Švedu svojega agenta, da bi uredil vprašanje odškodnine.

»Mr. Swanson,« je začel agent s prikupnim smehljajem, »moja družba bi se rada sporazumela z vami na popolnoma prijateljski način. Globoko obžalujemo, da je vaša krava poginila na naši progi. Po drugi strani boste pa spet priznali, da imamo tudi mi nekaj adutov v rokah:

Prvič ni imela krava na progi kaj iskati in vi kot njen lastnik ji tega ne bi smeli dovoliti.

Drugič bi nezgoda lahko povzročila iztirjenje vlaka in imela za posledico težko železniško nesrečo, v kateri bi mnogi ljudje lahko izgubili življenja.

Tretjič je krava tako rekoč vdrla na tuje ozemlje.

Če vse to upoštevamo, kaj torej menite, Mr. Swanson, bi bila pravična osnova za sporazum med vami in železniško družbo?«

Mr. Swanson je povsili glavo in tiho dejal:

»Jaz sem ubog švedski farmar, jaz vam dam dva dolarja.«

(Iz: S. Radecki, Das ABC des Lachens)

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 3587/150 J. Muster, Cementi na podlagi krommagnezita za izdelavo žlebov 1969.
- 4685 Sigismud v. Radecki, Das ABC des Lachens 1968.
- 3338/1/a 1969 Book of ASTM Standard 1. 1969.
- 4686/1 Programmed instruction Handbook — Nondestructive Testing introduction 1967.
- 4686/2 Nondestructive Testing liquid penetrant testing 1967.
- 4686/3 Nondestructive Testing magnetic particle testing 1967.
- 4686/4 Nondestructive Testing ultrasonic testing 1967. 1, 2, 3.
- 4686/4/5 Nondestructive Testing eddy current testing 1967. 1, 2.
- 4686/4/6 Nondestructive Testing radiographic testing 1967. 1, 2, 3, 4, 5.
- 4687 Gerald M. Weinberg, Programming primer 1966.

- 1210/19 Foerst Wilhelm, Ullmanns Encyklopädie der technischen Chemie 19. 1969.
- 4687 H. Fischer, Manfred Kluge, Mathematische Methoden in der Planung 1968.
- 4688 Oehler Gerhard, Die Hydraulischen Pressen 1962.
- 4689 J. Voigt, Grundlagen der Hydraulik 1967.
- 4690 Helmut Bräuer, Wechselradübersetzungen 1967.
- 4691 Guralj Stevan, Načela projektovanja i organizacija procesa mašinske industrije 1966.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi dragega očeta Mirka ŠUMERJA se zahvalujemo vsem znancem, prijateljem in njegovim sodelavcem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in mu poslednjič dokazali vsa čustva resničnih prijateljev.

Zalujoči otroci in sorodniki

ZAHVALA

Osnovna organizacija sindikata železarne Ravne je prejela od krajevnega odbora Rdečega križa Prevalje pismo naslednje vsebine:

Z velikim veseljem smo sprejeli Vaše obvestilo, da ste našo vlogo ugodno rešili in nam odobrili kot pomoč ND 300. Morda se niti ne zavedate, kaj pomeni za našo organizacijo vsaka najmanjša dotacija, ko imamo toliko potreb in želja, pa nikakih dohodkov, razen dela članarine. Da bi bilo še mnogo Vaših posnemalcev!

Želimo Vam pri Vašem delu mnogo uspehov, se Vam za Vašo pomoč najiskrenejše zahvaljujemo in Vas tovariško pozdravljamo.

Krajevni odbor RK Prevalje

Zorenje

JULIJA SO NASTOPILO DELOVNO RAZMERJE

Branko Erjavec — PK, Branko Vivod — PK, Drago Oder — PK, Danilo Sušel — PK, Miroslav Pajnik — PK, Oto Hafner — PK, Gvido Vodeb — PK, Janez Vertačnik — PK, Stanislav Cigler — PK, Stanislav Brodnik — PK, Ludvik Sekavčnik — PK, Ivan Praznik — PK, Luka Perše — PK, Avgust Tomaž — PK, Štefan Gorenšek — PK, Ivan Pongrac — PK, Alojz Kamenik — PK, Salčnik Jože — PK, Peter Herman — PK, Alojz Podojsteršek — PK, Edvard Krivograd — PK, Vladimir Smrekar — PK, Rudolf Lorber — NK, Ciril Kašnik — NK, Jože Verdinek — PK, Anton Gostenčnik — PK, Margareta Gregelj — NK, Anton Kričej — PK, Srečko Forstner — PK, Ivan Berneker — PK, Franc Pogorevčnik — NK, Ivan Uršnik — NK, Franc Koroš — NK, Albert Grešovnik — PK, Rudolf Štrikar — KV, Marjan Štehar — SS, Emil Jurjec — KV, Mihael Svetina — PK, Vinko Kotnik — NK, Drago Koletnik — PK, Andrej Nemčič — PK, Jože Rožej — PK, Ivan Skočir — NK, Metod Budja — NK, Stane Tandler — KV, Franc Gerdej — KV, Marjan Balant — KV, Stanislav Vožič — KV, Anton Ivartnik — KV, Jože Volf — VSS, Antonija Zavolovšek — NS, Marija Lauko — NSS, Stanko Pisar — KV; Ernestina Jesenek — SS, Eva Cvar — NS, sprejeti za določen čas.

ODŠLI SO IZ PODJETJA

Anton Merkač — PK, Vojko Faletov — KV, Marjan Pučl — KV, Milan Pirker — KV, Rudolf Lorber — NK, Rudolf Leskovec — NK, Janez Kuhelnik — NK, Vinko Glazar — NK, Viktor Uršelj — PK, Leopold Gorinšek — NK, Anton Lačen — KV, Vlado Krpan — NK, Robert Robnik — KV, Franc Trbovšek — NK, Vladimir Pušnik — PK, Štefan Repas — PK, Štefan Kumprej — NK, Valentin Grm — NK, Srpk Petrovič — SS.

OBRATNE NEZGODE V JULIJU 1969

Ludvik Kajnih, čistilnica — ulitek se mu je skotalil in poškodoval prstanec in sredinec na levi roki.

Ivan Krivec, livarna — pri vzpenjanju na formo mu je zdrsnilo in si je poškodoval levo nogo v kolenu.

Ivan Jenžek, kladivarna — pri brušenju svornika je dobil tujek v desno oko.

Jakob Šavc, kovačnica — med obratovanjem je čistil krožno žago in si na listu žage poškodoval podlaket desne roke.

Franc Kovač, kovačnica — jeklena palica se mu je skotalila na nart leve noge.

Ivan Poberžnik, kovačnica — pri brušenju ingota se mu je ta skotalil na levo nogo.

Ivan Rožič II., strojni remont — pri padcu v ca. 2,5 metra globok koridor si je poškodoval glavo.

Jože Urbanc, valjarna — jeklena palica ga je oplazila po desni strani reber.

Bojan Lesjak, kalilnica — tekalno kolo se mu je skotalilo na palec leve roke.

Janko Ban, kovačnica — pri signiranju jeklenih palic se je s kladivom udaril po palcu leve roke.

Naši upokojenci

Alojzija Videršnik, roj. 5. junija 1912, v železarni od 4. maja 1960 kot čistilka strojnega remonta. St. upokojena 11. julija 1969.

Terezija Tomazin, roj. 15. oktobra 1918, v železarni od 11. oktobra 1949 kot čistilka v moderni mizarni. Os. upok. 31. julija 1969.

Jože Prikeržnik, roj. 25. marca 1914, v železarni od 1. februarja 1945 kot zidar plošč v topilnici. Os. upok. 25. julija 1969.

Jože Wald, roj. 2. marca 1915, v železarni od 17. avgusta 1947 kot ročni brusilec v čistilnici. Os. upok. 24. julija 1969.

Henrik Lasnik, roj. 29. aprila 1917, v železarni od 17. avgusta 1931 s presledki kot ročni oblikovalec v livarni. Os. upok. 1. julija 1969.

Rudolf Blatnik, roj. 17. aprila 1913, v železarni od 6. septembra 1927 s presledki kot ročni oblikovalec v livarni. Os. upok. 1. julija 1969.

Jožef Gole, valjarna — pri adjustiranju paličastega jekla si je poškodoval tri prste na levi roki.

Peter Sonjak, vzmetarna — drobec, ki se je odkrhnul od nakovala, mu je priletel v stegno leve noge.

Branko Naveršnik, centralno skladišče — pri nalaganju magnolita si je poškodoval prstanec na desni roki.

Tomaž Štahr, strojni remont — pri nameščanju puše na kardansko os si je poškodoval kazalec na desni roki.

DROBIŽ

Drobnih, nepomembnih sporov, nesporazumov in krivic je dosti povsod, torej tudi pri nas. Ker jih običajno hitro prepsimo in pozabimo, o njih ne pišemo. Zgodi pa se, da se kje le prepogosto ponavlja zadirčnost in neprijaznost ter povzroča upravičeno nezadovoljstvo delavcev.

Tako je menda večkrat v srednjem tovarniškem bifeju (imenujemo ga tako, ker imamo tri), višek pa je dosegla neprijaznost uslužbenke v bifeju takrat, ko sodelavec, ki je popoldne delal nadure, ni mogel dobiti malice, ker je kot plačilo ponudil le bankovec za 50 din, drobiža pa ni imel ne on ne uslužbenka. Za kruh ga je menda še zbrskal iz žepov, odšel pa je kljub pettisočaku — lačen in besen.

Verjamemo, da to ni stalna praksa uslužbenk v bifejih. Verjamemo tudi, da je njihovo delo vse prej kot prijetno. Še vedno pa je neprimerno lažje kot delo delavcev v kateremkoli našem obratu. Čeprav ponavadi znamk ali šibic ne kupujemo z jurjem, vsakomur kdaj zmanjka drobiža in — pettisočak je povsod po državi plačilno sredstvo, drobiž ali vsaj vljudnost in ustrežljivost pa je stvar uslužbenk Doma železarjev.

Ne želimo, da bi se take stvari še ponavljale.

-ar

ZA DOBRO VOLJO

Definiciji

Ribič — edina zabava rib.
Pregovor — resnica iz gumija.

Francoski dvoboj

Dve majhni igralki sta se sprli za kulisami.

»Ti pokveka,« se je zadržala ena, »ki niti ne veš, kdo je tvoja mati!«

»Ne govori grdo o moji materi,« je rekla druga, »mogoče si celo ti sama!«

Na plesu

»Nebeško plešete. Ste bili na posebnem tečaju?«

»To ne, vendar sem opravil tečaj roko-borbe.«